

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103. Telephone: 431-6344

XLIX

Vasaris — February 12, 1964

18 Nr.

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BENDRA KOMUNISTŲ OFENZYVA?

Ivykiai Kuboje, Panamoje ir Kipro saloje, atrodo, nėra visai nepriklausomi atsitikimai, bet tik bendro plano dalis. — Juo siekiama sunaikinti JAV prestižą visame pasaulyje.

Vytautas Meškauskas

Praeitą penktadienį Valstybės Sekretorius Dean Rusk savo spaudos konferencijoje nurodė, kad Castro nutarimas nutraukti vandens tiekimą į amerikiečių Guantamo bazę Kuboje negali būti rišamas su keturių Kubos žvejų laivų sulaikymu JAV teritoriniuose vandenyse. Žinia, juridiniais žiūrint laivai ir geriausias vanduo yra skirtingi dalykai ir neturėtų būti suplakami į krūvą, tačiau šiuo atveju Dean Rusk, atrodo, užmiršo, kad turi reikalo ne su teisininkais, bet pasaulį pagrobti pasiryžusia piktadarių gauja. Iš tikro gi Castro tyčia pasiuntė savo žvejus į Floridos pakraštį tam, kad jie ten būtų sulaikyti ir jam duotų preteksto nutraukti vandens tiekimą. Ne dėl to, kad toji priemonė priverstų amerikiečius išsikraustyti iš Kubos, bet tam, kad vartojant senatoriaus Goldwaterio žodžius, pasakytus Chicagoje — davus amerikiečiams antausį — It was a slap in the face!

Ir jei atsiminsime, kad tas įvykis sutapo su nesenu Panamos incidentu bei Kipro salos neramumais, galima labai lengvai įžūrėti labai rafinuoto Kremliaus plano metmenis.

Kaip Washingtonas reagavo į tą Castro naują antausį? O gi

prezidentas įsakė gėlių vandenį į ten gabenti laivais ir daryti pastangas tokį vandenį gauti iš jūros. Kartu žadama daryti spaudimą britus ir prancūzus, kad tiek neprekiautų su Kubai Pasikutinė priemonė negali būti sekminga, nes negalima reikalauti, kad britai neparduotų autobusų, o prancūzai sunkvežimių komunistinei Kubai, jei pačios JAV paroduoda jausus Sovietų Sąjungai, kuri yra atsakinga už Kubos laikyseną! Toji priemonė tokia pat nelogiška, kaip Castro žvejų sulaikymo susiejimas su vandens nutraukimu! Pirmosios dvi priemonės nėra susijusios su JAV prestižo pakilimu, jos greičiau kvepia kapituliacija.

Panamos byla yra Amerikos Valstybių Organizacijoje, kur JAV yra kaltinamos agresija, kas irgi nekelia JAV prestižo. Pagaliau, Kipro salos situacija yra tokia: jei JAV palaikys Turkiją, graikai bus nusivylę savo sąjungos su jomis ir iš viso Vakarais. Jei JAV palaikys Graikiją, bus nusivylusi Turkija. Jei Kipro salos problema tačiau nebus išspręsta NATO tarpe, o perduota Jungtinių Tautų, kaip reikalauja sovietų kurtomas Kipro prezidentas arkivyskupas Makarios, JAV ir Nato prestižas gerokai nukentės.

tėtų. Kiekvienu atveju sovietai gali tikėtis didesnio ar mažesnio laimėjimo, savo įtakos sustiprėjimo.

Supuolimas ar sutarimas — tą ką sovietai nori pasiekti Lotynų Amerikoje ir Viduržemio jūroje, tą patį Afrikoje daug brutalesnėmis priemonėmis padarė raudonieji kiniečiai. Jų premjero Ču En-lai vizitas sutapo su neramumais visoje eilėje Afrikos valstybių. Komunistai ne tik įsitvirtino Zanzibare ir sukurstė eilę sukilimų, bet ir "Ikvėpė" Ghanaje pačios vyriausybės prarastą riaušes ir demonstracijas prieš amerikiečius, Ghana išvarė amerikiečius profesorius, nepriėmė JAV ambasadoriaus, norėjusio dėl to pareikšti protestą ir pan. Amerikiečiai į tai reagavo atšaukdami savo pasiuntinį. Žinoma, tokia reakcija visai nedaro įspūdžio laukiniams, pripažįstantiems tik nuogą jėgą. Kas gi tuo siekiama? O gi įrodyti visam pasauliui, kad JAV yra tik "popierinis tigras", ką kiniečiai jau seniau teigė! Kaip jau ne kartą Dirvoje nurodėme, "Taikinga koegzistencija" komunistams tėra tik daugiau rafinuota kovos dėl viešpatavimo visame pasaulyje forma.

Pagalvojimo vertas ir sovietų bei Kinijos komunistų veiklos sutapimas. Oficialiai santykiai tarp Maskvos ir Pekino yra labai blogi. Joseph Alsop teigia, kad tie santykiai jau pasiekė tokią fazę, kad galima laukti visko. Esą, sovietai jau pradėję koncentruoti savo kariuomenę prie Kinijos sienos. Anot Alsopo, žinova nemano, kad ten galėtų kilti koks ginkluotas konfliktas, tačiau jie neišskiria ir tokios galimybės. Bet jei taip, jei pasaulio komunistai turi pasirinkti tarp Maskvos ir Pekino, kaip tada išaiškinti faktą, kad Chruščiovas praeitą savaitę priėmė šiaurės Vietnamo komunistų partijos CK sekretorių? Juk tas turėtų važiuoti tik į Pekiną. Atrodo, kad sovietai su kiniečiais yra linke ne tiek susimušti tarp savęs, kiek praversti draugiškas soc-lenktynes, kuris daugiau pakenks JAV: sovietai pridenptom ir rafinuotomis priemonėmis, patys neišdėdami į frontą, ar kiniečiai, veikdami atvirai ir primityviai?

ŠIANDIEN IR RYTOJ

DEŠIMT tūkstančių dolerių už nedidelę 170 puslapių knygą! Tokį pasiūlymą yra gavęs tūlas Zlatko Kogen, buvęs jugoslavų partizanas, dabar gyvenąs Izraelyje.

Bet jis nesiruošia su ja skirtis, manydamas, kad ji jam esanti geriausia gyvybės apdrauda ir kol jis ją turi, nieko blogo neatsitiks.

Ši knyga galėtų atidengti nemažai paslapčių apie paskutiniąsias karo dienas. Sakysim, kodėl maršalas Tito 1944 m. rugsėjo m. po Belgrado mūšio pareikalavo maršalų Talbukino ir Malinovskio atitraukti raudonąją armiją? Kodėl jis su savo partizanais neprišijungė prie raudonosios armijos vokiečiams suduotą lemiamą smūgį Austrijoje ir Š. Italijoje? Kodėl jis buvo linkęs palikti šiaurinę ir vakarinę Jugoslavijos dalį vokiečių rankose, kai turėjo užtenkamai partizanų vokiečius iš ten išvaryti?

Ta knyga duoda atsakymus į šiuos klausimus ir iškelia daug kitų smulkmenų.

Kai 1951 m. nesutarimai tarp Tito ir Stalino pasiekė aukščiausią laipsnį, Maskva paskelbė neva tikrų dokumentų rinkinį "Jugoslavijos tragedija", kuriame Tito ir jo kliša buvo vadinami nacių šnipais, gestapininkais, parazitais. Tos knygos 350,000 egzempliorių buvo paskleista už geležinės uždangos, kad sunaikintų titoizmą. Belgradas tada perėjo į kontrapuolimą. Tito biografini Vladimirui Dedičeriui buvo įsakyta paruošti atsakymą, iš dokumentų, kurie buvo tikresni už sovietiškuosius, pavadinant "Tovarišč eto vrag", kuriame buvo išdėstyta sovietų barbariškas Jugoslavijoje.

Zlatko Kogen, buvęs Tito partizanų karininkas, tuo laiku buvo direktoriumi vienos spaustuovės, kuriai buvo atiduota spausdinti ši knyga. Pirmasis egzempliorius buvo pasiųstas susipažinti Titui, kuris savo ranka įrašytais pataisymais grąžino spausuvei ir Kogen tą egzempliorių pasilaikė.

Tos knygos buvo atspausdinta 18000 egz. jugoslavų kalboje ir po 8000 anglų, prancūzų ir rusų kalbomis. Buvo ruošiami vertimai ir kitomis kalbomis, kai staiga Tito policija visus egzempliorių konfiskavo, iš spaustuovės dar neišleidus. Stalino mirtis 1953 metais Titui davė naują viltį ir jo policija sunaikino visus tos knygos egzempliorius. Tik vieno egzemplioriaus trūko.

1952 m. Zlatko Kogen dėl atsinaujinusios kare gautos žaizdos atsisakė ligoninė ir po to greit išvyko į Izraelį, išsiveždamas su savimi ir tą pasilaikytą su Tito pataisymais egzempliorių.

Praėjus keliems metams jugoslavų ir sovietų saugumo organai suprato, kokia pavojinga medžiaga yra Kogeno rankose ir pradėjo jį "vizituoti", bandydami pinigais ar grasinimais išgauti knygą.

Toj knygoj tarp šimtų sovietų padarytų nusikaltimų, pasakojama ir 12 metų amžiaus mergaitės Jelkos Kozeros tragiška mirtis. Jos visa šeima žuvo kovoje prieš vokiečius ir partizanai ją su pranešimu pasiuntė pas sovietus prašydami pagalbos. Mergaitė mirė po to, kai sovietų kareiviai ją išprievartavo. Panašaus likimo susilaukė ir partizanė gydytoja Lisa Skofic. Jos vyras, Tito štabo pulkininkas, sužinojęs nusikaltėlių vardus, nuvyko į Vengriją, kur sovietų dalinys jau buvo persikėlęs, norėdamas iškelti bylą, žuvo paslaptinose aplinkybėse. Jį suvažinėjo sovietų kariuomenės sunkvežimis...

Aišku apie panašaus pobūdžio liudijimus šiuo metu nenori girdėti nei Maskva, nei Belgradas, tad ieško būdų tą knygą sunaikinti.

VILNIUJE į milicijos raštine atėjęs žmogus skundžiasi būdinčiam, kad buvo dviejų ginkluotų vyrų gatvėje sulaikytas ir nuvežtas į Panerius, apiplėštas ir paliktas pusnuogis...

-- Kodėl gi tu nesišaukei pagalbos, kai tave gatvėje sulaikė?

-- klausia būdintis,

-- Aš maniau, kad esu areštuojamas!...

(vg)

Dail. Vlodo Vijelkio piešinys

Apie Big Charlie, Trečiąjį Pasaulį ir Lietuvą

Laiškas iš Paryžiaus

Kas naujo
Pasaulyje

* PRANCŪZIJAI PRIPAŽINUS PEKINO REŽIMĄ ir užmezgus diplomatinis santykius, tautinė Kinijos vyriausybė Formozėje tuo pat metu nutraukė diplomatinis ryšius.

* ATRODO, KAD GALI NIEKAS NUEITI visa JAV siekiamoji Kubos ekonominė blokada. Juo toliau, juo platesnius prekybinius ryšius su tuo kraštu mezga JAV draugai. Kubos prekybinės misijos siauste siaučia po Angliją,

Didžiąją Revoliucijai auštant, Prancūzijos viešąją opinioniją išjudino mažai, iš pažintos nereikšminga, brošiūra, pasirašyta kunigo Sieres, ir užvardinta: "Kas yra Trečiasis Luomas? -- Jis yra viskas, jis skaitomas nieku, o jis nori būti šiuo tuo." Sieres reikalavo, kad du ano meto Di-

ALGIRDAS J. GREIMAS

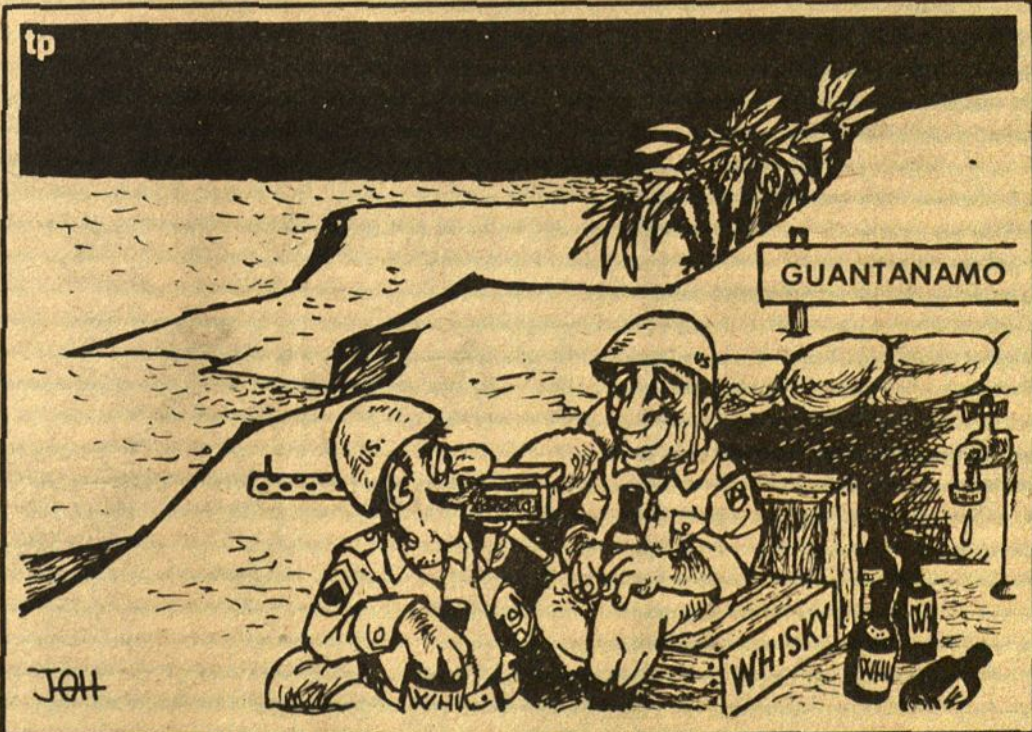
dieji Luomai -- Aristokratija ir Dvasiškijs, truputį susigūžtų, susispaustu, padarydami vietos ir taip vadinamajam Trečiajam Luomui-buržuazijai. Didieji nesuprato, ar nenorėjo suprasti. Ir žino, kas iš to išėjo: giljotina pradėjo kapoti galvas, ir Trečiasis Luomas, tenorėjęs būti tik šiuo tuo, pasidarė viskuo.

Į šitą štai revoliucinį mitą prancūzai daro alijūją, du trečdalius visos žmonijos, taip vadinamąsias neišsivysčiusias tautas vadindami "Trečiuoju Pasauliu".

Neužmiršamos Yaltos Konferencijos dėka, žmonija tapo padalinta į du pasaulius: į laisvąjį ir socialistinį pasaulius. De Gaulle į tą konferenciją, kaip žinoma, nebuvo pakviestas, ir Prancūzija skaito, kad šis pasaulio pasidalinimas į dvi "takos zonas", į dvi imperijas, jos neiečia ir neužangažuoja. Ir visi de Gaulle politiniai ėjimai liks nesuprantami, visa jo vingiuota politika -- beprasmiška, neišsprendusi visų pirma pagrindinės Prancūzijos politinės linijos: visomis jėgomis kovoti prieš Yaltos nutarimus sukurta pasaulį.

Nereikia, manau, aiškinti, kad tokia politika, kaip ir visos politikos, yra egoistiška, siekianti visų pirma naudos ir didybės Prancūzijai, norinti atgauti jai jos seną vietą pasaulyje. Tačiau nereikia užmiršti, kad ši politika, kovojanti prieš Yaltos konferenciją, tarp kurios aukų randa si ir Lietuvą, ypač tokiu momentu, kai Kennedy ir jo palikuoniai bando atstatyti senąją Roosevelto ir Stalino draugystę, privalo dominti ir mus. Štai kodėl, atsakydamas į Dirvos redakcijos pakvietimą, pasiėmiau pakalbėti, iš anapus Atlanto, apie dažną amerikietį piktinančią generolo de Gaulle pasaulinę politiką.

Keista, kai pagalvoji, net tragiškas yra asmeniškai de Gaulle likimas. Šis akla klausyti išmokintas karininkas sukyla prieš Prancūzijos maršalą. Aristokratas, nors ir smulkųjų bajorų kilmės, jis priverstas vesti liberalinę, socialinės pažangos vidaus politiką. Konservatorius ir imperialistas, jo pirmoji užduotis,

- Ar nemanai, kad Castro galėtų dažniau nutraukti vandenį!...

(Nukelta { 2 psl.)

Apie Big Charlie, Trečiąją Pasaulį ir Lietuvą...

(Atkelta iš 1 psl.)

sugrįžus į valdžią, yra -- dekolonizuoti visą prancūzišką Afriką, skubinti Alžiro išlaisvinimą ir kasmet išmetamais šimtais milijonų dolerių remti Ben Bella kuriamą socialistinį režimą. Užkietėjęs anti-komunistas, jis štai prancūzų socialistų partijai visais perkūnais griudžiant, tiesia ranką pačio griežčiausio komunizmo kraštui -- Kinijai... Jokie psichologiniai tyrinėjimai neišaiškina de Gaulle pasirinkto politinės Kalvarijos kelio.

Daug kas bando išaiškinti de Gaulle politiką jo neapykanta Amerikai. Tai, žinoma, irgi nerimta; didelis žmogus negrindžia savo pasaulinės politikos asmeniškais sentimentais. Nors ir reikia pripažinti, kad Amerikos jis, tur būt nenešioja kaip amžinosios meilės, savo širdyje. Nereikia užmiršti, kad Amerika per visą karą metų atvirai palaikė Petainą prieš de Gaulle. Nereikia užmiršti, kad Rooseveltas, apsistojęs Casablanca mieste (tuo metu Prancūzijai priklausiusiam Maroke), pakvietė de Gaulle atvykti su juo pasikalbėti; į tai de Gaulle atsakė sausu komunikatu, kad Prancūzijos valstybės galva negali priimti pakvietimų atvykti pas save. Prancūzai, o tuo labiau de Gaulle, neužmiršo ir Eisenhowerio įsakymo evakuoti ką tik išlaisvintą Strasburgą ir de Gaulle atsakymo: įsakymo Prancūzų dalinių vadams neklausyti Amerikos karininkų -- alijantų -- padėdymų. -- "Draugiški" Prancūzijos santykiai su Amerika nėra jokia naujiena: jie ilgą laiką buvo pridengti mandagumo formulėmis, amžinos prietelystės priesaikomis; jeigu jie dabar rodo savo apnuogintą veidą, tai dėl to, kad de Gaulle manytu, atėjo laikas gėdingumo skraistę nutraukti, kad nepasitiktų ir nemelės rodymas Amerikos atžvilgiu politiniai apsimoka. Kennedy tai buvo pūkliai supratęs ir prieš mirimą privočiai kalbėdamasis su vienu žymiu prancūzų žurnalistu, pareiškė jam, kad jis viską naują, idant nebeduoti de Gaulleui progų demonstruoti pasauliui savo įtemptus su Amerika santykius. Rendez-vous jau buvo paskirtas, ir jeigu Kennedy dar būtų pagyvenęs kokią porą mėnesių, visa spauda dabar iš naujo kalbėtų apie amžiną Amerikos ir Prancūzijos draugystę...

Yra ir tokių tarptautinės politikos komentatorių, kurie tvirtina, kad de Gaulle politika iš viso neturi jokios vientisos linijos, kad tai tik grabaliojimas už kiekvieno pasitaikiusio šiaudo, norint parodyti pasauliui, kad Prancūzija vis dar yra. Vos sugrįžęs į valdžią, de Gaulle pasiuntė Eisenhoweriui konfidencialų laišką siūlydamas triumviratą pasauliui valdyti: Amerikai atsiaikinti įsileisti Prancūziją, jis išgalvojo Prancūzijos - Vokietijos sąjū; jai nepavykus, štai dabar jį ieško sąjungos su Kinija ir kalba apie Trečiąją Pasaulį, kurio gynėju ir globėju būti esanti didžioji Prancūzijos misija.

Gen. de Gaulle

Taip reikalingi atrodo iš paviršiaus. O giliau pasižiūrėjus, jie daug komplikuočiau pasireiškia. Imkim kad ir šią pačią naująją -- silpną ir badaujančio pasaulio gynimo -- politiką. De Gaulle grįžtant į valdžią, 1958 m. buvau aš užsienyje ir galėjau iš arti stebėti Prancūzijos užsienio politiką ekonominiai atsilikusiuose kraštuose. Kaip ir kiekvieną stambesnę valstybę, Prancūzija turi prie savo ambasadų pa-

tarėjus kultūriniais ir techninio bendradarbiavimo reikalams. De Gaulle vyriausybė pavelėdo visų tokių patarėjų korpusą, kurie -- Prancūzijoje, tai ne paslaptis, daugumoje buvo kairiųjų ar net labai kairiųjų pažiūrų. Tai jauni žmonės -- tarp 30 ir 40 metų, dažniausiai pirmaisiais išlaikę pačius aukščiausius ir sunkiausius universitetinius konkursus -- filosofai, istorikai, literatai -- palikę savo moksline garantuotą karjerą tam, kad važiuoti į tolimus atsilikusius kraštus, traukiami anuo metu taip madoje buvusio intelektualų pašaukimo -- dirbti konkrety, realų darbą, o ne vien gargarizuoti žodžiais. Jie neturi diplomatinio statuso, jokia karjera jiems negarantuota, -- Visi mes laukėm, kada nauja dešiniųjų valdžia pradės pagaliau "valymą" ir statys savo žmones į "nepatikimųjų" vietą. -- O tačiau jokio "valymo" nebuvo, greičiau tik padaršinimas toliau varyti savo darbą. -- De Gaulle politika Trečiojo Pasaulio atžvilgiu, tai ne šiandieninis atradimas, jau prieš šešis metus jis gerai žinojo, ko jis nori, ir kuria kryptimi jis visą politiką veda.

Daug kam, ypač Prancūzijoje, visai nesuprantama jo politika Alžiro atžvilgiu. 25,000 prancūzų, žuvusių šio paskutinio kolonialistinio karo metu, milijonas prancūzų, išmestų į gatvę ir priverstų iš naujo kurti savo gyvenimą -- o de Gaulle leidžia milijonus, ne tik kad padėti išsilaukinti nepriklausomai Alžiro valdžiai, bet kurti jiems patinkantį režimą. O politika čia kartu ir paprasta ir komplikota: Prancūzijos politika Alžiro atžvilgiu -- tai pavyzdys visam Trečiajam Pasauliui, tai įrodymas, kaip Europa moka leisti nepriklausomoms tautoms laisvai tvarkytis. "Aš savo pašonėje neįsitaikysiu sau naujos Kubos", -- yra pareiškęs de Gaulle viename privačiame pasikalbėjime. O rezultatai jama rosi, Fidel Castro šnekasi su prancūzų žurnalistu, šis socialistas, taigi -- anti-gaullistas ir kritikuoja de Gaulle: O Castro įvertino. Bet, deja, tas kūrinys mirė drauge su interpretatoriaus pareikštos ekspresijos paskutiniaisiais akordais.

Visai kitokioje padėtyje buvo solistai pradedant XII šimt. po Kr. Su neumų (primityvios gaidos) pagalba buvo apytiksliai užrašomos melodijos. Tame periode išliko riteriai-dainininkai, minnesingeriai, trubadūrai, truverai ir meistresingeriai. Žymesniųjų asmenų vardai minimi muzikos istorijoje. Veikalus jie arba patys kurdavo, arba kiti jiems paruošdavo.

Šiame technikos amžiuje, veikalus kuria dažniausiai kiti. Vienok nemaža yra ir tokių (ypač muzikos srityje), kurie patys kuria ir patys atlieka (pav.: Paganini, Chopin, Liszt, Rubinstein ir daug kitų). Kūriniai šiandien yra užfiksuojami netik ženklaiais (gaidomis, arba raidėmis, o baletas filmoje), bet taip pat ir mašina (magnetofoniniais rekor-

Jauna ir garsėjanti solistė IRENA STANKŪNAITĖ, dainuoja Lietuvos Atsiminimų radijo 1000 programos minėjime.

Vyt. Maželio nuotrauka

NAUJAS ĮNAŠAS Į KULTŪRINĮ GYVENIMĄ

JUOZAS BERTULIS

Graikų kultūros žydėjimo periode (apie VII amž. prieš Kr.), žmogaus dvasinė, balso meninė ekspresija buvo išreiškiama dažniausiai paties kūrinio autoriaus. Olimpinuose žaidimuose minia stebėjo, entuziastingai priėmė ir įvertino. Bet, deja, tas kūrinys mirė drauge su interpretatoriaus pareikštos ekspresijos paskutiniaisiais akordais.

Visai kitokioje padėtyje buvo solistai pradedant XII šimt. po Kr. Su neumų (primityvios gaidos) pagalba buvo apytiksliai užrašomos melodijos. Tame periode išliko riteriai-dainininkai, minnesingeriai, trubadūrai, truverai ir meistresingeriai. Žymesniųjų asmenų vardai minimi muzikos istorijoje. Veikalus jie arba patys kurdavo, arba kiti jiems paruošdavo.

Šiame technikos amžiuje, veikalus kuria dažniausiai kiti. Vienok nemaža yra ir tokių (ypač muzikos srityje), kurie patys kuria ir patys atlieka (pav.: Paganini, Chopin, Liszt, Rubinstein ir daug kitų). Kūriniai šiandien yra užfiksuojami netik ženklaiais (gaidomis, arba raidėmis, o baletas filmoje), bet taip pat ir mašina (magnetofoniniais rekor-

nės, kuriems dar vos prieš metus vienintelė politinė problema buvo: ką pasirinkti -- Rusiją ar Kiniją, dabar jau sau statosi klausimą: o gal gi ir Europa gali mums padėti, gal galima apsieiti be rusų ir kiniečių?

(Pabaiga kitame numeryje)

deriais). Veikalo atlikimo ekspresija tuo būdu yra užkonservuojama, ir ją galima gėrėti, klausyti šimtus kartų.

Maža to, lietuviškos filmos kartūno iniciatorius a. a. Vytautas Stasiūnaitis, gavęs rašytojo Algirdo Gustaičio idėją (tekstą), buvo įpusėjęs pagaminti filmą lietuvių kalbai išmokyti pradžiamokslams. Tai būtų naujas būdas duoti pamokas, -- filminiu būdu. Deja, staigi mirtis iš mūšų tarpo atėmė tą neuilstamą entuziastą ir būtų labai gaila, jeigu ši idėja dingtų, lyg senųjų graikų meho triumfatorių paskutiniai muzikos garsai.

Kiekviena tauta stengiasi užfiksuoti, ką pas save turi geriausio, ir tą iškelti svetimųjų tarpe.

Bet vieni žodžiai be argumentų, -- yra dulkėtas vėjas, kuris svetimiems laikinai uždaro akis. Realūs faktų įrodymai tegali liudyti apie mūsų kultūros lygį. Tame labai dėkingai mums atelna į talką įv. rekorderiai, 3 metų mergytės Irutės Gečiutės įrekoruoti plokštelės yra pasaulinė sensacija. Be abejo, po jos atsiras ir daugiau tokių, bet kol kas ši plokštelė yra pirmoji iš mūsų tautos dukrų.

Dainoje, instrumentalinėje muzikoje, įrekoravimai buvo daromi gana seniai. Žodinėje gi literatūroje (ypač lietuvių kalboje) neseniai tepradėjo pasirodyti. Iš pirmesniųjų pasirodė Montrealio Dramos Sambūrio 1960 m. įrekoruota plokštelė: "Baltaragio Malūnas", ir vėliaus "Milžino Patinksmėje".

Jono Karvelio Prekybos Na-

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* NORS KUBOS FIDEL CASTRO ir bandė aiškinti, kad vandens nutraukimas amerikiečių bazei buvo tik priemonė išreikalauti Kubos žvejų, "paklydusių" JAV vandenynse, paleidimui, tačiau visi faktai rodo, kad buvo išbandytas dar vienas planingas prez. Johnsono "nervų išbandymas". Panamos, Kipro, Afrikos, Vietnamo ir eilė kitų problemų sudarė gerą progą tokiam bandymui, kad ištyrus, kaip naujasis prezidentas reaguos.

Kad Kubos žvejai "paklydo" vykdamas Castro įsakymą, buvo įrodyta jų pasiruošimu ir apsiginklavimu tam žygiui, kurį juos išlydintieji pareiškė pavadinti "istorinės ir ypatingai svarbios reikšmės" turinčiu...

Prezidentas Johnsonas reaguavo ūkiškai aprūpinant bazę geriamu vandeniu ir atleidimu Kubos tarnautojų, kas Castro režimui kainuos virš 5 mil. dol. į metus.

* RAUD. KINIJOJ AGENTAI deda visas pastangas, kad infiltruoti savo agentais JAV kiniečių bendruomenę. Pagrindinis tikslas -- išgauti kuo daugiau duomenų apie atominių ginklų gamybą. Tai tvirtina FBI direktorius J.E. Hooveris "Harvard Business Review" straipsnyje.

* US NEWS & WORLD REPORT rašo, kad Vyr. Teismo pirmininko išsireiškimas, jog kai kurie liudijimai J.F. Kennedy žudiko Oswaldas byloje turės būti užantspaudjujami ir laikomi paslaptį, komentuojamas kaip įrodymas, kad Oswaldas buvo nusamdytas Sov. Sąjungos, Tuos duomenis, esą, reikia slėpti JAV užsienio politikos sumetimais.

mai išleido Stasio Santvaro ir Ant. Gustaičio poezijos kūrinų įrekoruotą plokštelę. Veikalus atlieka patys autoriai.

Kai kas gal pasakys: "O kokia iš to nauda, nematant vaidinimo?". Naudos rasim apsieiti. Besiklausant gali ramiai savo mintyse vystyti fantaziją.

Paskleidžiami plačiai mums žinomieji rašytojai. Apie juos ne vienas yra skaitęs, bet jų negirdėjęs.

Su jais galima supažindinti ir svetimuosius. O esant reikalui per juos galima pateikti lietuvių kalbos meninį žodį.

Poilsio metu, uždėjęs plokštelę, jausiesi esąs ne vienas.

Labai naudinga priemonė lietuvių kalbos pamokoje. Mokiniai vaizdžiai susipažįsta su aiškia lietuvių kalbos tarse, kirčiavimais, niuansavimais, loginiu centru ir t. p.

Praturtinami kalbotyros, tautosakos ir kitokie archyvai (Liet. Muzikologijos Archyvas, Pasaulio Lietuvių Archyvas, Etnografinis Skyrius ir t. t.).

Autoriams nuėjus amžinybėn, jie dar ilgą laiką savo kūryba gyvens mūsų tarpe.

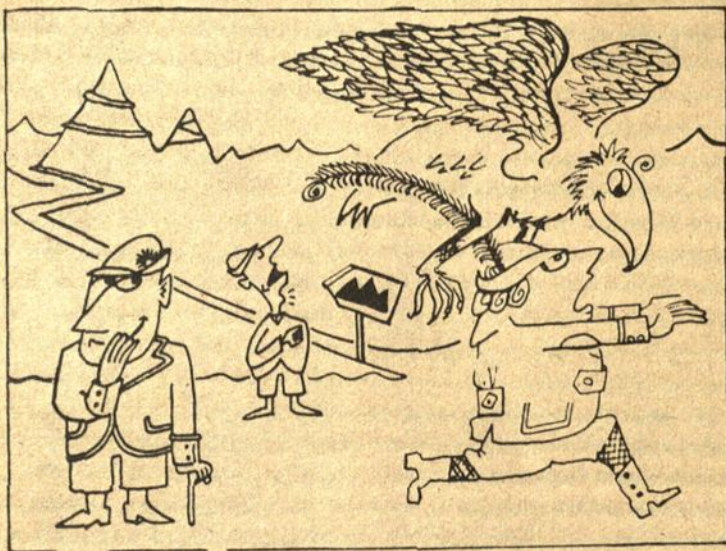
Tiesa, yra nemažai poetų, kurie turi daugiau ekspresijos plunksnoje, nei gyvame žodyje (Maironis, Ad. Jakštas, ir daug kitų). Pasitaiko, kad pašaliniai poeto mintis perduoda geriau, gyviau, vaizdžiau negu patys autoriai, bet esant autoriui, nepatogu iš jo pasisavinti teisių.

Jono Karvelio Prekybos Namai yra atspausdinę veikalų, kurie leidėjui apčiuopiamos naudos neduoda. Užtat jam teikiamas pagarbos vardas už paskleidimą lietuvių menininkų kūrinį.

Žodinės kūrybos plokštelės turėtų būti mielos ir brangintinos ne mažiau už muzikines.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS 11 Nr.

Tarp šių dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite surasti. Atsakymas bus kitame numeryje.

GALVOSŪKIO 10 NR. SPRENDIMAS

Tarp dviejų piešinių yra šie skirtumai: 1. Kairėje sėdinčios moters rankovėje yra daugiau raukšlų. 2. Moters antakis pakeltas. 3. Juodai apsirengusios moters kairioji rankovė ilgesnė. 4. Jos mažasis pirštėlis sulenktas. 5. Jos laikomas plunksnaktis storesnis. 6. Gilumoje ant stalo volų krūvelė apačioje siauresnė. 7. Prieky esančioj krūvelėj trūksta vieno voko.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

PARAMA- 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika
ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy... 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediska... 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France... 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand... 5th \$1.69
5. PORT, SOUTHERN, RHINE Wine... 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France... 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine... 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White... 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoją:

Jonas Čiurberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Notarinas.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu ma-
tarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo
pareiškimu:

Lietuvos Taryba, vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama
pripažintą tautų apsiprengimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos
notarino rugpjūčio mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatyti nepriklausomą
demokratinę valstybę, kurią Lietuvos valstybė su sostine
Vilniuje ir ta valstybę atstovaujanti nuo visų valstybių ryšių, kurie
yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pama-
tus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti
tik galima graičiau susitaikyti su esančiomis, demokratinio būdo
visu jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešama apie tai

vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

(Signatures)

Šio turinio aktas prieš 46 metus buvo paskelbtas Vilniuje, atku-
riant Lietuvos Nepriklausomą valstybę.

MUMS TAKĄ PRAMINUSIEMS...

1918 m. lapkričio 14 d. Valstybės Taryba visuomenei ir
spaudai pristatė pirmąją Lietuvos vyriausybę. Taigi, ne-
mažas laiko tarpas turėjo praeiti, kol Vasario 16 d. Aktas
tapo kūnu. Čia talpiname tąją prąga Valstybės Tarybos pir-
mininko Antano Smetonos kreipimąsi į susirinkusius. Kai-
ba atspausdinta A. Merklio parašytoje prez. A. Smetonos
monografijoje.

Gerbiamieji!

Lietuvai atėjo pati rimtoji valanda tapti vėl nepriklausoma, sava-
rankiška šalis, kokia ji yra kitados buvusi. Kad mes jaučiamės esą
visiškai arti tos seniai visų lietuvių trokštos laisvės, tai reikia pa-
dėkoti prakūlimams mūsų tėvynės sūnams ir dukterims, savo vargin-
tais darbais gaivintiems apmirusią Lietuvos dvasią. Jie vyko į tą
laisvės idealą neapsakomai sunkiais keliais, įsižiūrėję į jį, kaip į
šviesią, toli ir aukštai žvilgančią žvaigždę. Beeidami ten, jie ir galą
gavo, bet, patys žūdami, pramynė mums taką, šiandien jau vieškelio
virtusį. Garbė jiems, tiems mūsų tėvynainiams!

Karo nukomutas pasaulis trokšta rimties, santaikos ir poilsio.
Didysis gaisras, kilęs prieš kelerius metus, jau gęsta, bet dar ne-
išblėšęs. Karingasis ūpas visur jau slūgsta. Akloji pajėga, kuri ne-
išmano nei galios, nei mėsės, turi nusileisti prieš teisybę. Ly-
gybė žmonių, laisvė tautų -- toks šauksmas yra dabar girdėti visur,
ir jis ima viršų visose šalyse, visose pasaulio dalyse. Visi, karštai
vaidodami, stengiasi išsivaduoti iš po sunkių sunkiausių karo naš-
tos. Iš po griuvusių suirusių milžinų valstybių kyla užmirštosios
tautos ir reikalauja teisės savo asmeniui apsispręsti. Jų skaičiuje
pasirodo ir Lietuva, kuriai lemia keltis iš mirusiųjų tarp nedėgusių
smalkių pritvinkusiam ore. Pirmąkart mūsų šalies bendravimo pa-
matai nebetinka, tuo tarpu senųjų vieton naujų dar neturime. Mūsų
kraštui, kuriame karas yra palikęs daug sprogstamos medžiagos ir
sukėlęs daugybę svaigstamų garų, graso netvarkos gaivalas. Tik
stipriai nustatyta tvarka, palaikoma visų krūvon sutelktų šalių pa-
jėgų, testengs jį apsaugoti šiuo pavojingu metu nuo baisaus sukrėto.

Tai jaučia ir mato Valstybės Taryba, iškilusi aikštėn nepriklausomoms
Lietuvos obalsi ir išsėrgėjusi į ligi šio laiko. Kaip sunkiomis
aplinkybėmis turėjo darbuotis V. Taryba, paaiškės tada, kada šalis
susilaiks tikros žodžio laisvės. Jai teko pergyventi daug sunkių va-
landų, labiausiai tada, kai reikėjo nebeatidėliojant ryžtis.

Jei plačiai Lietuvos visuomenei daugelis V. Tarybos žingsnių
liko nesuprantami, tai yra kaltas sunkus mūsų šalies karo stovis.
Būdamą visą laiką atkirsta nuo visuomenės ir neturėdama jokių tie-
sioginių ryšių su ja, negaudama laisvės žodžio spaudoje, V. Taryba,
užpuolama iš vienos ar iš kitos pusės, negalėjo atsiginti ir tikra
šviesa nušviesti tai visuomenei savo rimtesnių politikos žygių, nega-
lėjo viešai parodyti savo įtemptų pastangų šalies padėčiai pagerinti.

Paskutiniai karo atsitikimai greitais žingsniais veda kariau-
jančius į santalką. Visi ruošiasi ją sutikti, reikia ruošis ir Lietu-
vai, nors ir nekarjauusiai, bet be galo daug dėl to nukentėjusiai. V.
Tarybai, kuriai lietuvių konferencija pernai metais uždėjo pareigą pri-
vesti Lietuvą ligi Steigiamojo Seimo, tenka pirmą kartą išeiti
viešumon: sudaryti valdžią, leisti laikinai įstatus, kurie laiduoti
Lietuvos visuomenei piliečių teises, asmenį ir turta, ir išlaikyti
pereiginių metu tvarką šalyje. Tai nelengvas uždavinys Tarybai, Nors
ji jaučiasi netobula esanti tam tikslui šalies atstovybė, visų pirma
jaučiasi permaža savo skaičiumi esanti, tačiau nei laikas, nei aplin-
kybių rimtumas neleidžia jai delsi, priešingai, visos aplinkybės ver-
se ją verčia, nieko nelaikiant, ko greičiausiai griežtis nebeatidėti-
no darbo. Tobulesnę atstovybę tegalės duoti Steigiamasis Seimas, renka-
mas visuotiniu, lygiu, tiesiu ir slaptu balsavimu. Tuo tarpu V. Tary-
ba, tik šiaip taip apsitvarkiusi, turės greitu laiku pasipildyti naujais
Lietuvos piliečių nariais be kalbos ir tikybės skirtumų ir pasipil-
džiusi rūpintis drauge su vyriausybe ko greičiausiai sušaukti Seimą.
Mes tikimės, jog netrukus ir mažumos ryšis iš vieno su mumis imtis

Epizodai iš Lietuvos Ne-
priklausomybės atstatymo
laikų.

A. MERKELIS

(Prezidento Antano Smeto-
nos monografija).

Lenkijos nepriklausomybės pa-
skelbimas, plačiai užsienyje ir
krašte plintęs Lietuvos nepri-
klausomybės siekimas ir nuolat
didėjantis žmonių nepasitenki-
mas okupaciniu režimu vertė vo-
kiečių karinę valdžią keisti poli-
tiką, ir ieškoti glaudesnio ryšio
su okupuotu kraštu. Tam tikslui
jie mėgino patys sudaryti krašto
atstovybę iš jiems patikimų žmo-
nių. 1917 m. birželio 2 d. vokie-
čių spaudos biuras per vietinius
laikraščius paskelbė, kad "Ober-
befehlshaber Ost hat die Bildung
des litauischen Vertrauensrates
genehmigt, der aus angesehnen
Maennern litauens bestehen soll"
(Vyriausioji Rytų karo vadovybė
leido sudaryti Lietuvių Patikėti-
nių Tarybą, kuri susidės iš žy-
mių Lietuvos vyrų).

Tą Tarybą iš lietuvių ir kitų
tautų žmonių mėgino sudaryti pa-
ti vokiečių karinė valdžia. Tam
reikalui ji kreipėsi į J. Basana-
vičių, vysk. Pr. Karevičių ir A.
Smetoną, kaip labiausiai kraštui
žinomus ir autoritetingus žmo-
nes, prašydama tai tarybą nu-
rodyti kandidatus. Tačiau visi jie
griežtai atsisakė, nes toji taryba,
kaip tariamųjų krašto atstovybė,
dirbdama prie vokiečių karinės
valdžios, būtų tik jos įrankis siek-
ti savo politiniams tikslams --
prijungti Lietuvą prie Vokietijos.
Tokia, vokiečių sudaryta ir jų
tikslams tarnaujanti, taryba bū-
tų žalinga Lietuvos laisvės sie-
kimams, ir nė vienas lietuvis
patriotas nesutiko joje dalyvau-
ti.

Kad Lietuvos Taryba galėtų
atstovauti ir ginti krašto reika-
lus, reikėjo jos gyventojų valią
bei siekimus ir turėti jų pasi-
teikimą, ji privalo būti išrink-
ta, bet ne kieno nors skita. To-
kią savo pažinimą apie būsimą Li-
tuvos Tarybą ir jos uždavinius
Vilniaus lietuvių dėsė vokiečių
okupacinei valdžiai, kuri iš pra-
džių apie tai ne klausyti nenor-
ėjo. Vyko ilgos ir sunkios de-
rybės, abiem pusėms darant
šiokių tokių nuolaidų, kol paga-
liau okupacinė valdžia leido šauk-
ti konferenciją.

Jai organizuoti buvo sudarytas
komitetas, kurio posėdžiuose 1917
m. rugpjūčio 1-4 d. dalyvavo 16
žmonių iš provincijos ir 5 iš Vi-
lniaus: S. Kairys, P. Klimas, A.
Smetona, kun. J. Stankevičius ir
dr. J. Šaulys. Juose buvo svar-
stoma konferencijos darbotvarkė
ir pagrindinės rezoliucijos, ap-
tariantės Lietuvos siekimus.

Kadangi okupacinė valdžia ne-
leido rinkimų, tai į konferenciją
nutarta atstovus kviesti tik lietu-
vis arba tokius Lietuvos gyvento-
jus, kurie savo darbais žino-
mi, kaip aiškūs lietuvių tautos
ir jos krašto gerovės šalininkai.
Vadovautasi mintimi, kad Lietu-
vos likimą pirmiausia turi spres-
ti pačių lietuvių krašto gyventojų
daugumos atstovai, ir, tik jiems
nusprendus savo siekimus, bus
galima tartis su tautinėmis ma-
žumomis.

Vokiečių okupacinei valdžiai
neleidžiant rinkimų, Organizaci-
cinio Komiteto nariai pasiskirstė
apskritimis, kur, su vietos ve-
ikėjais pasitarę, pristatė kandi-
datus Politiniam Biurui, o šis
sudarė konferencijos narių są-
rašus, atsišvelgdami, kad kon-
ferencijoje dalyvaus visų luomų,
srovų ir partijų atstovai.

Konferencijos išvakarėse, rug-
pjūčio mėn. pabaigoje, Reichsta-
ge buvo iškilta klausimas, kad
Lietuvoje ir Kurše vokiečiai tur-
į keisti ligšiolinę savo politiką
ir duoti tiems kraštams daugiau

Lietuvos valstybės atstatymo darbo ir tam tikslui panorės pa-
sinaudoti jiems priklausomąja teise ir atsiųsti savo atstovus. Tik vie-
na turime sau gerai įsidėmėti, būtent: kad, jei pakankamai nesusi-
tvarkė šauktume Seimą, tad pasikėstume tokioje suirutėje, kuri yra
apėmusi Rusiją ir ją bedugnę įstūmusi.

Bet krašto rimtis ir tvarka pirmiausia pareina nuo plačios
visuomenės susipratimo, nuo to, kiek ji palaikys V. Tarybą ir jos
įtvirtą valdžią, nuo visuomenės mokėjimo išverti ligi pačios svar-
biausios valandos -- Lietuvos likimą lemiant pasaulio kongrese, kur
bus sprendžiama, ar Lietuva sugebės savitai valdytis, vadinasi, ar ji
yra priaugusi tapti vėl nepriklausoma valstybe.

Tai, Lietuvos Steigiamasis Seimas, Vilniuje demokratiškai
pagrindais šaukiamas, Tautų Sąjunga ir jos tarpe nepriklausoma
Lietuvos valstybė -- tai šio momento obalsis. Kuriou keliu eis mūsų
vyriausybė į tą tikslą, kuo ji vaduos, į jį vykdoma, tuojau gausime
patirtį iš vyriausybės darbų programos, kurią mums pateiks minis-
teris pirmininkas.

VILNIAUS KONFERENCIJA

savarankiškumo. Tatai paskatino
Politinį Biurą dar prieš konfe-
renciją kreiptis į Berlyno centri-
nę valdžią ir į Reichstagą, o taip
pat susisiekti su užsienio lietu-
viais, pasitarti su jais dėl kon-
ferencijos darbotvarkės bei re-
zoliucijų ir jų atstovų pakvies-
ti į konferenciją. Tačiau okupa-
cinė valdžia sutrukdė tatai pada-
ryti.

Iškilęs tarybos reikalas lietu-
vių veikėjus suvedė į artimes-
nį sąlytį su vokiečių okupacinė
valdžia, kuri darė sukalbames-
nė, nuolaidesnė, linkstanti į kom-
promisus. Kalbantys ir derantis
su ja Lietuvos reikalais, nuola-
tos buvo primenamas ir savo lietu-
viško laikraščio būtinumas, nes
jo neturint, negalima susiekti su
visuomene. Pagaliau toks laik-
raštis buvo leistas.

1917 m. rugsėjo 6 d., ketvirta-
dient, Vilniuje buvo pradėtas leis-
ti Lietuvos Aidas. Jis buvo lei-
džiamas tris kartus per savaitę:
antradieniais, ketvirtadieniais ir
šeštadieniais, su mėnesiniu ilius
truotu Lietuvos Valandos prie-
du. Jo redaktorių leidejų pasi-
rašinėjo A. Smetona. Nuo ketvir-
tojo numerio po laikraščio ant-
rašte rašoma -- vyriausias re-
daktorius A. Smetona, artimie-
ji bendradarbiai: M. Biržiška,
P. Bugailiškis, P. Klimas, kun.
dr. J. Stankevičius, agr. A. Stul-
ginskis, dr. J. Šaulys ir A. Žmuid-
zinavičius. Faktinuoju redakto-
riumi iš pradžių ilgesnį laiką bu-
vo P. Klimas, o vėliau L. Norei-
ka, padedamas kun. J. Tumo ir
kun. dr. V. Zajančkausko. 1918 m.
liepos mėnesio vidury buvo pra-
dėtas leisti Lietuvos Aido prie-
das Mūsų Ūkis, redaguojamas J.
Tobello ir P. Variakojo. Lietu-
vos Aidas buvo stengiamasi pa-
vesti dienraščiui, bet, daugiau-
sia dėl popieriaus stokos, tai
sunkiai sekėsi: tik 1918 m. antro-
jo pusėje jis kurį laiką buvo vir-
tęs dienraščiu. Jis buvo leidžia-
mas ligi 1918 m. pabaigos, ir vi-
so labo išleista 214 numerių.

-- Dvejus metus varžė karo
aplinkuma viešajį lietuvių spau-
dos žodį. Pagaliau mūsų krašto
gyvenimo sąlygos tiek atsimainė,
kad tapo galima leisti Lietuvos
Aidas. Gera numanydami šios
valandos vairumą ir svarbumą,
susitelkėme apie jį šiaip inteli-
gentai ir kunigai, visi, kurie tik
pavaldome plunksną, nepaisio-
dami nei srovų nei pažiūrų skir-
tumų. Visus mus čia yra suspie-
tęs rimtas mūsų tautos ir mūsų
gimtosios šalies reikalas. Jei ki-
tos šalys ir kitos tautos, daug
stipresnės ir laimingesnės už
mus, yra iškilusios vienybės
obalsį šiuo baisiojo karo metu,
tad kas bekalbėti apie lietuvių,
kurį bent ketvirta dalis yra dėl
įvairių priežasčių noromis ir ne-
noromis apleidusi savo tėvynę,
kurios šviesuomenės yra palikę
namie tik mažas būrelis, -- ra-
šė A. Smetona Lietuvos Aido pi-
mojo numerio vedamajame.

Sąlygos, kuriose lietuviams
tenka darbuotis, sunkios: "ap-
linkui karo pėdsakai, visur, kur
tik žvilgtersiai, liūdina ir grau-
du: čia griuvėsiai, žolėmis ap-
augę, ten tuščias suirusio gyve-
nimo trobesys, vėl kitas koks
skurdo reginys". Pro tą didį
skurdą, vargą ir kitokias mūsų
kraštą užklupusias nelaimes A.
Smetona mato artėjančios Lietu-
vos laisvės viziją ir savo tau-
tiečiuose stiprina viltį, kad greit
Lietuvai bus lemta sulaukti ge-
resnių laikų.

-- Nulūdime gimsta geresnės
ateities viltis: tikimės, kad ant
tų griuvėsių stos nauja gyvata,
nebeapanašį į tą, kuri yra buvusi
prieš karą. Lietuva yra be galo
daug prisikentusi: padėjo kitiems
šiokiui ar tokiu būdu vilti ant
savo pečių karo sunkenybių naš-

tą, davargo, nustojo begalės žmo-
nių bei turto. Kas gali jai atly-
ginti tuos nuostolius? Vien tik
jos laisvė. Tad nebėnorime grįž-
ti Rusijos valdžion, kuri nedavė
augti nei plėtotis atbūndančiai
Lietuvos sūmonei, nenorime pa-
klinti nei naujo kieno galion, kuri
naudotų mus savo reikalams, No-
rime būti laisvi ir savo rankomis,
kad ir kitų padėdami, atstatyti nu-
niokotą Lietuvą, -- dėsė A. Sme-
tona lietuvių tautos siekius.

-- Nepriklausomos, savaran-
kiškos Lietuvos geisti mes turime
teisės, ir tautų laisvės
vardu. Mes turime vilties, jog
tas mūsų geismas pagaliau bus
patenkintas, nes doros dėsnių
bei teisės turėtų gauti viršų ant
valstybių pajėgos. Dėl to pat yra
suprantama, jog negali grįžti se-
novės Lietuva nuo Baltijos ligi
Juodųjų jūrų. Didžioji Lietuvos
Kunigaikštystė, buvusi kitados
mūsų protėvių sudaryta, bėra
mums brangus istorijos atsi-
minimas. Šiandien mes norime
Lietuvos tomis ribomis, kuriose
iš senų senovės gyvena lietuvių
giminė. Svetimieji tad galvą
bus mūsų tarpe mažuma, kuriai
turėsime pripažinti tinkamas tei-
ses, kaip tat pripažįsta ir kitos
laisvosios demokratijosios ša-
lys. Didžioji Lietuvos Kunigaikš-
tystė, kol ji buvo pilna šeimini-
ninkė, savo šalyje taip pat neva-
rė nei svetimų tikybų, nei sveti-
mų tautų; priešingai, ji davė joms
laisvai gyventi. Vadinasi, mūsų
praeitis privalo šiuo atžvilgiu bū-
ti paveizdas mūsų atečiai.

-- Į visa tat jau šiuo karo me-
tu turime ruoštis. Mes jau dabar
turime akyrai žiūrėti ir tartis,
kas padėtų išsivaduoti Lietuvai.
Mums visiems kaip vienam rei-
kia stovėti to uždavinio akivaiz-
doje. Bendrai leidžiamas laik-
raštis čia turės būti viena svar-
biausių tarimosi progų.

-- Tarp kovojančių milžinų
valstybių Lietuva yra palyginti
maža, nedidelė šalis. Tad ima ne
vieną abejojimas, ar jos laisvės
balsas bus išgirstas. Bet graikai,
bulgarai ir kitos mažosios tautos
netaip seniai irgi yra buvusios
mūsų padėjime, ir vis dėlto pavy-
ko joms trokštamą laisvę įsigyti:
tas pastatė ant kojų didžiosios
galingosios valstybės, vaduoda-
mosios savo reikalais. Jų pavyz-
dys stiprina ir Lietuvos viltį.

-- Tačiau Lietuvos atstatymas
visų daugiausia pareina nuo mū-
sų pačių susipratimo: tiek gausi-
me laisvės, kiek pasirodysime
jos verti esą, kiek mes, numany-
dami šių dienų sąlygas, mokė-
simės į ją eiti. Jau iš anksto ga-
lima spėti, jog rasis pačių lie-
tuvių tarpe tokių žmonių, kurie
nesupras valandos rimtumo ir
nenusimanydami ardis darbą, ki-
ti, nelietuviai gimę augę Lietu-
voje, bet ne jos reikalus valky-
dami, stos skersai kelią, vedantį
mus į laisvę. Mums reikia pa-
žinti jų siekiamą ir apsisaugoti
nuo kenksmingų jų darbų ir
žingsnių.

-- Karo metu visiems sunku
gyventi. Sunku ne vien dėl skur-
do, bet ir dėl neteisėbių, kurių
niekad nestinga karo metu. Dau-
gumas, vargų bei rūpesčių su-
spausiti, galutinai pasiduoda va-
landos jausmams ir nebestengia
ramiai galvoti, nes skausmas
ir kartybė aptemdo jiems protą.
Tad reikia budėti, ir atsiminti
tatai, nepasiduoti, blaiviai bei
akylai žiūrėti į pasaulio atsit-
kimus ir tikrai, teisingai jie
įvertinti. Tatai nereiškia, kad
mes turėtume visą šių dienų sto-

NE VIEN MASKVOJ ISTORIJĄ "TAISO"

Vasario 6 d. Naujųjų apžval-
gininkas ar koks jo pavaduotojas
taisė V. Širvydą, išsitarusį, kad
A. Smetona 1914 metais buvęs la-
biau gerbiamas, negu po 1926 me-
tų. Naujienoms Smetona ir anks-
čiau buvo negeras. Tam įrodyti
primena Vasario 16-sios aktą ir
dėsto:

"Tačiau, ilgai netrukus po
to Akto paskelbimo, Antanas
Smetona davėsi išreinkamas
"Lietuvos prezidentu" ir,
susitaręs su krikščionių de-
mokratų vadais, pradėjo Vo-
kietijoje ieškoti karaliaus
Lietuvai -- ir karalių susira-
do kunigaikščio von Uracho
asmenyje. Buvo prižadėtas
jam ir karaliaus sostas ir
"Mindaugo II" vardas.

Tuo pačiu laiku buvo pasi-
rašytas susitarimas su Vo-
kietijos kaizerio vyriausybe,
jog ji suteiks pripažinimą
"nepriklausomai" Lietuvos
valstybei taja sąlyga, kad
tarp Vokietijos ir Lietuvos
bus sudaryti nuolatiniai di-
plomatiniai, užsienio politi-
kos ir apsigynimo saitai."

Bet: 1) Kaizeris pasirašė Li-
tuvos "pripažinimą" kovo 23, vos
apie 5 savaites po Vasario 16-sios
akto. Tas neva pripažinimas buvo
susietas su Lietuvai nepriimti-
nomis sąlygomis, bet sąlygos bu-
vo beprimetamos vieną šališkiai,
o ne pagal kokį nors "pasirašy-
tą susitarimą". Netrukus pa-
sklido gandas, kad vokiečiai pa-
gal tas savo sąlygas kombinuoja
Lietuvą prijungti prie Prūsijos
ar Saksonijos.

2) Ieškodama būdų tas vokie-
čių užmačias kaip nors supai-
ninti, Lietuvos Taryba tos vasa-
ros pradžioj nutarė kviesti Urachą
Lietuvos karalium. Geras ar
negeras tai buvo nutarimas, kitas
klausimas, bet faktas, kad iš 20
Tarybos narių, tik keturi jampai-
sipriešino ir pasitraukė iš Tary-
bos. Tačiau, kai tik paaiškėjo,
kad Vokietija nebepajėgs Lietu-
vai primesti nepageidaujamų są-
lygų, Urachas tapo nebereikaling-
gas, ir visa Taryba lapkričio
2 d. nutarimą dėl jo kvietimo pa-
naikino.

3) Tik 1919 metų balandžio 4 d.,
taigi beveik 13 mėnesių nuo Va-
sario 16-sios akto, M. Sleževiči-
ui antrą kartą ėmus vadovauti
Lietuvos vyriausybei, Taryba,
sutartinai su vyriausybe, iškvie-
tė Smetoną iš užsienio ir išrin-
ko Lietuvos respublikos prezi-
dentu, ne kabutėse, o pagal Ta-
rybos priimtą laikinę Lietuvos
konstituciją.

Tų faktų datos yra užrašytos
ir, pav., dr. V. Daugirdaitės-
Sruogienės Lietuvos istorijoje,
kuria Naujųjų redakcija, tur-
būt, gi turi savo lentynose.

Naujųjų apžvalgininkas, ta-
čiau, "ištaisė" istoriją visiškai
atvirkščiai.

(Bus daugiau)

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR KITUS KRASTUS SIUNČIA

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U.S. Depart-
ment of Justice ir paskelbta U.S. Department of Commerce

Cosmos Parcel Express Corp.

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill., 60608

Tel. CA 5-1864 ir WA 5-2737

IR

Marquette Gift Parcel Service

2439 W. 69 St., Chicago, Ill., 60629

Tel. WA 5-2737 ir 225-1864

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams
tinkamų prekių žemesnėmis negu kitur kainomis. Prieš
sudarydami siuntinius, patikrinkite mūsų kainas.

Ištaigos vedėjai: EDV. ŽUKAUSKAS IR VYT. ŽUKAUSKAS
Abiejuose skyriuose galima užsakyti maisto siuntinius iš Danijos,
taip pat akordeonus, siuvas ir rašomas mašinas iš Europos ir
įvairias prekes, net šaldytuvus ir automobilius iš SSSR sandėlių.

AKIMIRKOS

Kremlius gali būti ramus

BRONYS RAILA

"Tauta gali būti rami"...
Liudas Gira 1925 m.

Lietuvių išeivijos ryšiai ir bendravimas su pavergtą tautą Tėvynėje ne pagal sovietinių gaidų muziką prasidėjo ir nuolat vyko jau gana seniai. Dar žymiai anksčiau prieš tai, negu iš kanapių išnėjo kitokių "ryšių" ir "bendradarbiavimo" pilypai.

Tik kaip dabar jie pradėjo mus mokytį! Jie net pasikėlė prokurorais ir išaiškino, kad mes visi kiti savo brolius Tėvynėje buvome "užmiršę" ir jų darbus tik "niekinome". Ir tik pilypai dabar brolius prisiminė. Tik pilypai išsižiojo "bešališkai" sovietinės grafomanijos kūrinius liaupsinti, pradedant Lenino premija apdovanotu Mieželaičiu...

Ir kada "Vienybės" redaktorė, o po metų jos leidybą pirmą kartą nuvyko į okupuotą Lietuvą per Maskvą ir tuo pat keliu laiminčiausia sugrįžo, tai ne tik bimbabinė spauda, bet ir V. Širvydas šoko apie tokį nuostabų žygį rašyti taip, lyg tai būtų buvusi Vas-

co-de Gama kelionė į tolimuosius Rytus Viduramžių pabaigoje.

O juk būta nemaža visokių kelionių į okupuotą Lietuvą nuo 1940 metų. Ir taip pat kelionių iš Lietuvos į laisvąjį pasaulį. Labai keistų kelionių, nesuprantamų užsimojimų, vis be sovietinių ar be nacių vizų, be kanceliarijose antspauduotų pasų, be lėktuvų iš Maskvos, be žemodanų su filmu aparatais...

Štai dvasia ir tos dvasios skirtumai, apie kuriuos dabar niekad ne užsimenama mūsų kolaborantų keliamoje "ryšių su kraštu" problematikoje. Apie tai nuolat kalbama ir minima tik NKVD tardymų protokoluose, teismų bylose ir enkavedistinių rašytojų romanuose...

Mūsų pavergtos tautos tikrąją padėtį, kaip lygiai ir okupanto politiką pažinti iš objektyvių, tiesioginių ir net pirmųjų asmeninių šaltinių mes visada turėjome ir turime užtenkamai progų. Šioks ar toks, tegu ir labai ribotas gyventojų judėjimas iš anapus gele-

žinės apžvalgos beveik nuolatos vyko į šią pusę. Sovietinės spaudos ir knygų bado Amerikoje taip pat nepastebėta. Net ir su kulkiais mūsų laiko, kvalifikuotų tyrinėtojų ir galimybių išteklių mes negalėtume per daug skystis, kad skendėtume ignorancijos ir tamsybės. Jokia Vasco de Gama mum nebepapasakojo lietuviškų naujienų, kurių iš niekur anksčiau ir tiksliau nebūtume žinoję.

Kad "krašto" liaudis nors šimtajai dalimi gautų tiek teisingų naujienų apie laisvųjų užsienio lietuvių gyvenimą!

O vis dėlto ir liaudis Tėvynėje dar kiek užuodžia mūsų buvimą. Daugiau, dažniau ir žymiai anksčiau, negu per Tysliavienių ir Narkelionaičių "ambasadorytes".

Nes kai prasidėjo gausūs laišku mainai ir dovaninių paketų siuntimai, tieji ryšiai ir susipažinimai labai išsiplėtė. Žinoma, tik tiek ir ligi tol, kol jie nesudaro pavojaus okupantui, ir tik tokie, kurie kitais požūriais neša jam naudą. Gausybės prekių gavimas už dyką ir dar aukštų miltų sumokėjimas iš siuntėjo kišenės tvirta užsienio valiuta neša Sovietijos ūkiui ir išdui aiškią naudą.

Antra vertus, laišku cenzūra ir nuolatinis jų sekimas, net fotografavimas Maskvoje, lengvai sukontroliuoja bet kokią nepalankią propagandą. Kiekvieno atveju tie laišku yra geras informacijų šaltinis apie sovietinius piliečius, palaikančius ryšius su užsieniais. Taip susijoti daviniai bet kada gali būti panaudoti prieš bet kurį asmenį, jeigu jis per toli iškrups iš leistinų ribų arba iš viso numoks reikalais policijai jį likviduoti.

Dovaniniai siuntiniai ir šeimininkai susirašinėjamai yra visame civilizuotame pasaulyje normalūs žmonių santykiavimo, o šiuo atveju ir žmoniškumo aktai. Jie būdavo nepakenčiami, įtartinai ar keliantieji išskirtinio dėmesio tik sovietinės santvarkos barbarijoje. Šiame jau jokios didesnės politikos jie nepadarė ir negali padaryti. Dėl jų Sovietija nesubyrės, pavergtos tautos neišsilaisvins, Kremliaus gauleteriai iš niekur nebus išvyti. Siuntiniai parodo stambų Amerikos ūkinės gerovės pranašumą, bet tai ir viskas.

Nelengvai dar mane kas įtikintų, kad tokios normalios, eilinės ar ir tauriai humanistinės priemonės baisiai daug ką reikėtų ir pavergtųjų šalių tautinei dvasiai sustiprinti ar greitesnio išsivadavimo valiai sukelti. Cenzūrojamu laišku vienu kitu atliekamu "žaliakupriu" nieko čia daug nesukelsi.

Šie dalykai yra visai kas kita, ir priklauso žymiai sunkesnių uždavinių sričiai. Dvasios maištavimo ir išsivadavimo valios nuotais tegali būti palaikomos ir sustiprinamos tik jų esmę atitinkančiu būdu. Būtent, -- tik politikos, kovingos ideologijos ir organizuotos pogrindžio rezistencijos priemonėmis.

Kaip tarptautinės politikos vingei galėjo atsilipti pavergtųjų tautų išsilaisvinimo politikai? Kokios idėjos dar buvo gyvos mūsų tautoje ir ką padėjo nužudyti Vakarų pasaulis? Ką mes patys pražudėme savo trumparegiškumu ir kvailumu? Ar mūsų tauta neturėjo užtenkamai ryžtingumo laisvei?...

Ne, kovinio ryžtingumo ir pasiaukojimo netrūko mūsų tautai.

Ne kiekviena pavergtą europinę dalis iškentėjo tiek skausmo ir paniekos, ne kiekviena tauta tiek narsiai maištavo prieš okupantus ir taip atkakliai kovojė už savo laisvę, kaip lietuviai be perstojo ilgiau negu dešimtmetį (1940-1952). Tėvynėje tiksliai, iš Vakarų tik vienetai ėjo kovoti ir žūti už tautos nepriklausomybę. Tegu šaiposi kretinai ir naujieji kvilingai, -- o vis dėlto ir iš Vakarų ėjo vyrai beviltiškai kovoti!

Bet plačiajame Sovietų Rusijos kalėjime, išskyrus šaunius, bet izoliuotus ukrainiečių maištus, suderintas sukilimas neiškilto. Be demokratinio Vakarų pasaulio tikros ar bent ryškesnės paramos, mūsų laisvės kovotojai greit pasiliko vieni. Perdaug nebelygioje jėgų nepusiausvyroje mūsų rezistencijos sąjūdžių kariai pagaliau buvo sovietinių divizijų sulaužyti ir išžudyti. Aktyvioji rezistencija, tokia herojiška, tokia desperatiška, šaltai politiškai žintinti kai kuomet tokia neišsivaizduojamai "neblaivi" ir nepertikinama, -- pasibaigė.

Šio ilgėsio vyksmo tragišką

baigimąsi darniai palydėjo visa tarptautinių įvykių ir tendencijų raida. Maždaug apie 1955 metus paašškėjo, kad Jungtinės Amerikos Valstybės nustojo nepažeidžiamumo privilegijos ir toli skrendančių raketų monopolio. Anglijai remiant, "viršūnių" konferencijose prasidėjo nauja, Sovietijai naudinga "taikos ofensyva", nuolaidų, sugyvenimo, prisitaikymo ir kultūrinio bendradarbiavimo siekimai. Atsigavino faktinio Jaltos "dvasia", tik ją krikštijant vis kitokiais vietovardžiais.

Skambūs pavergtų Europos tautų išsilaisvinimo šūkiai palaipsniui ėmė aptilti. Jei dar pasigirdavo koks būgno dūžis, tai tik kaip orkestrui užbaigiant finalinius simfonijos taktus.

Po Korėjos karo "paliaubų" pasibaigę net ir bolševizmo išsiplėtimy anuomet populiari "sulaikymo" politika. Indokinija buvo padalinta, stambų jos karnį atiduodant bolševizmui. Vėliau, su beprasmiškais ir niekad rimtai nepanaudotais pasimuistymais, Kuba užleista pilnai sovietizacijai. Monroe doktrina mirė -- Pietų Amerikos durys buvo plačiai pralaužtos naujam komunizmo skverbimuisi.

Po Vengrijos sukilimo, po jo šalčiausio išdavimo, pabėgėlių nurašymo ir kvilingo Kadaros diktatūros pripažinimo sovietų pavergtasis pasaulis įsitikino, kad tokiu būdu jis negalės iškovoti laisvės ir galbūt jam nebėra prasmės šitaip kraujuoti.

Jei Vakarai patys vis daugiau ir geresnes sudaro sąlygas savo palaikymui, tai pavergtos tautos neis jų gelbėti. Nes visų tų įvykių raida ir dvasia pavergtose tautose jau išugdė ne tik kartaus nusivylimo, bet pasipiktinimo ir savo rūšies keršto nuotaikas.

Tokiom aplinkybėm kovinė lietuvių ir kitų panašaus likimo tautų rezistencija nusilpo užsienio-

se ir beveik išnyko anapus geležinės uždangos.

Dėl to Kremlius dabar gali būti ramus. Jam nėra daug ko jaudintis. Jis su pasitenkinimu gali juoktis ir tyčiotis iš mūsų ir iš visų Vakarų. Tada jis nuo seniai jau ir daro. Dar 1946 metais enkavedistai mūsų suimtiems partizanams sakydavo: -- Durniai jūs durniai! Dedate viltis į amerikiečius? Jie jus apgauso...

Tad pavergtųjų tautų naktis eina gilyn ir ji vis tamsėja. Jokių aušros brėškimų dar nesimato. Išskyrus vieną vienintelę viltį, vieną vienintelį viso pasaulio ir visų laikų tikrųjų revoliucinių patyrimą -- kovoti už laisvę be leidimų, be sąlygų, be skatinimų ir paramų, be palaikymų ir turizmo vizų, aukoti savo asmeninę laimę ir gyvenimą, grįžti į gūdžiausią rezistencijos pogrindį niekada, niekada ir niekada nepasiduoti.

Tik taip laimėdavo kovą visų pavergtųjų tautų laisvę. Tik taip laimėjo laisvę kolonijinės ir atsilikusios tautos. Pagaliau, tik taip savo suprastą laisvę užsikovojo ir bolševizmas.

Ar atsirai ir kada atsirastoks visų bolševizmo pavergtų tautų organizuotas ir suderintas rezistencijos pogrindis rytų Europoje ir Azijoje, šiandien dar nėra tikrų duomenų atspėti.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

KARYS, sausio (I) nr. P. L. Karių-Veteranų mėnesinis žurnalas. Viršelyje prezid. Ant. Smetonos nuotrauka. Turinyje šalia 1863 m. sukilimo ir Donei laišku skirtų straipsnių, daugiausia atsiminimai ir šių dienų karinės problemos. Tuo Karys ir būdingas, kad jame stengiamasi išlaikyti lietuviškų ir karinių klausimų lygsvarą. Karį redaguoja Z. Raulinaitis.

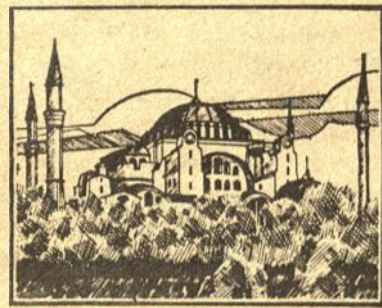

Jauna solistė I. Mažeikaite, akompanuojant broliui Tomui, dainuoja Los Angeles jūrų skautų baliuje, kuris įvyko vasario 1 d. Tautinių Namų salėje.

Ankara - Paryžius (5)

STALČIUJE UŽSNŪDĘ KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Algirdas J. Greimas

18 RUGPIUČIO, ŠEŠTADIENIS -- SALONIKAI-BELGRADAS

Salonikų etapas nelabai pavykęs. Turizmo biurais, bankais, garais -- viskas uždaryta iki penkių! Ponai graikai po pietų pomiečio nuėję. Karštis šilpias, visai kaip Egipte, ir jokie dušai tau nepadeda. Tokioje nuotakoje net kepti moliuskai -- Salonikų specialybė, kurią buvau sudėjęs nemažą vilčių -- atrodo be skonio, šėdime jūros pakrantėje -- Salonikų Laisvės Alėjoje -- ir apžiūrinėjame pasivaikščiojančią žmoniją. Graikai vyrai gražesni už turkus, -- sako Onutė. Graikės, kaip ir visos Viduržemio pajūrio moterys, "žemos ant kojų", kaip sako mandagūs prancūzai, vengdami vaizdingesnio palyginimo. Bet sveikata trykšta, kartais iš atvirų bliusų, kartais gi net praardydama sijonų siūles.

Nekalbėkim tad -- dėl visų išvardintų priežasčių -- per daug apie Salonikus. Ir važiuokime toliau.

Jugoslavijos siena -- vos koks 100 km nuo Salonikų, bet ir jų užtenka pastebėti, kaip ir gamta, ir žemė, ir žmonės pamažu vis labiau nusisė darosi. Įvažiuoji į pietinę Jugoslaviją -- jau visai vargingą kraštą.

Jugoslavų mutinė kasmet darosi vis mandagesnė ir šį kartą pasitenkina vien pasų patikrinimu. Užtrunkame vis tik kelias minutes: reikia nusipirkti dinarų. Mums belaukiant, iš Graikijos pusės atbričia pavargęs motociklas, o ant jo -- pora gana liaudiškai atrodančių turkų. Savo ausimis nesinori tikėti: mes buvome pasitiktį su šypseną ir gražiais pasveikinimais, o dabar vargšus turkus tie patys jugoslavai kamantinėja, bara, kuone stumdo. Jei taip nelygiai traktuotų buržuazinė policija, suprastum dar žmogus, bet kad taip elgia-

si liaudies milicija... Ką darysi, kaip dangų, taip ir ant žemės...

Pietinė Jugoslavijos respublika -- Makedonija, kuriai mes jaučiame simpatijas, nes tai, palyginus su kitomis, turbūt, pati skurdžiausia. Didžiuliai slėniai, kalvos ir vėl slėniai, kuo toliau į šiaurę, tuo vargingesni. Lengva įsivaizduoti, kad ir senovėje, kaip ir dabar, čia galėjo prigyti tik ekstensyvus žemės ūkis, o jo pasėkoje -- feodalinė santvarka, kad Aleksandras Didysis, surinkęs aplink save gausią bajorų -- žemvaldžių kariuomenę, atsirėmęs į gyvulininkystę besiveržiančių piemenų kavaleriją, galėjo turėti ir pakankamai vaizduotės ir plačių norų užkariauti tokius pat, tik dar didesnius klonius ir plokštumas. Bet tokie norai negalėjo ateiti į galvą miestų sistemoje užsidariusiems graikams.

Reikia sutikti su Montesquieu -- klimatas ir geografinė padėtis nustato bent iš dalies, ūkininkavimo būdą ir socialinę santvarką. Ir visai nesistebime, kad čia Makedonijoje, atrodo geriausiai prigijusi kolchozų sistema -- Jugoslavijoje kolektivizacija neprivaloma -- gal dėl to, kad milžiniškuose, nederlinguose plotuose dideli kolektyvizuoti, mechanizuoti ūkiai našesni.

Važiuojame jugoslaviška autostrada. Ji autostrada dėl dviejų priežasčių: visų pirma, kad ji taip pavadinta, nes šiaip jau niekuo nesiskirtų nuo Prancūzijos lokalinio susisiekimo kelio; o antra, dėl to, kad ją draudžiama važiuoti ūkininkams su savo arkliniais ar karviniais vežimais.

Šia proga -- pirmoji jugoslaviškų kalbų pamoka: pavyzdžiui, makedoniečių kalba aiškiai skiriasi nuo serbų kalbos, nes autostrada makedoniškai vadinasi avtopat, o tuo tarpu serbiškai -- autoput; sloveniškai, greičiausiai ji vadinasi avtoput. Kalbiniai skirtumai, mato-

si, dideli, užtai pietų slavų tautos viena kitos ir nemėgsta (kaip žemaičiai aukštaičių) už tai ir turi kiekviena teisę turėti savo respubliką. Kiek bėdos, sako, buvo su makedoniečiais, nes jie savo kalbos neturėjo: juos savinosi ir serbai, ir bulgarai, ir graikai, -- kol pagaliau vienas prancūzų kalbininkas pastatnavo: išrado makedoniečių kalbą, aprašydamas vietines tarmes.

Tačiau dažnai turėdamas pervažiuoti per Jugoslaviją, žmogus priprantį prie krašto ir pradėdį atskirti atskirų tautų ypatumus. Atsimeni ir Lietuvą, kur žemaičiai nemėgo suvalkiečių todėl, kad jie, girdi, kiaules riša ir vandenį pardavinėja. Taip ir mes pamažu ėmėme nemėgti serbų. Priežastys irgi rimtos: jie juodas kiaules augina ir savo benzina slepia. Kad Serbija kaulių kraštas, visas pasaulis tai žino: visų tautų istorijos vadovėliuose, Serbijai paskirtuose puslapiuose aiškiai parašyta, kad jų karališkoji dinastija, nebeatsimenu gerai, iš kauliganių ar iš kaulių pirklių kilusi. Kiaules aš net labai mėgstu, kepto paršiuo ar džiovintos kaimiškos dešros pavidaluose. Bet kad visos respublikos kiaulės būtų juodos, tai vis tik per daug...

Apie serbus kalbu dėl to, kad sienai tarp respublikų nepažymėtam esant, iš pirmųjų sutiktų kaulių atpažįstame, jog mes jau randamės Serbijoje. Kartu kyla ir rūpestis dėl benzino. Kodėl serbai slepia benzina -- paslaptis: gal dėl to, kad nedaug jo turi, gal kad jis kapitalistiškos prabangos ženklas. Bet tai vis tik spėjiojimai. Faktas, kad važiuoji per Jugoslaviją neramus: ar užteks benzino iki Nišo, ar surasi pardavimo punktą -- abejonės žirdį graužia. Užtat Turkijos prancūzai vienas kitam kiekvieną pavasarį perdavinėja mažus Jugopetrol stočių sąrašėlius, su skautiška kiekvieno žymesnio miestuko šikais, nurodančiais kaip lengviausiu būdu jas surasti. Nišo mieste, pavyzdžiui, reikia visų pirma surasti Putnika (turizmo agentūrą), o po to sukti pirma gatvę į dešinę, imti trečią gatvę į kairę ir ją važiojant labai atsargiai viską stebėti, idant nepravažiuoti kieme įtaisyto garažo.

Benzino stotį mes surandame Paražine, bet šiame mieste praduodamas tik paprastas benzinas: reikia tad pavažiuoti dar 30 km, o jau ten, valandą eilėje pastovėjus, pagaliau "superiu" apsirūpiname.

(Bus daugiau)

Tolima laimė vilioja...

Rašytojo Mariaus Katiliškio kalba, pasakyta atidarant dail, Algirdo Kurausko parodą Chicagoje

Erdvėje, kurioje sutelkta tokia gausa vieno žmogaus darbo, kantrybės ir nerimo paliudijimo, nedera kalbėti ir jaustis kitaip, kaip pramžino miško glūdumoje pačiame gūdžiausiam viduryje, kur lapas ir spyglys, kur samana ir žolė, žiedas ir užsimęsantis riešuto branduolys, susiklauso ir nusčiuva. Ir paukštė suglaudžia sparnus, ir jos jaunikliai gūžtoje sučiupia nepasotinamus snapus, ir prabėgant lapė pabrūkta uodega, ir klausosi. Yra akimirka susikaupimui kai ganta -- Motina paima varpelį ir rankas ir paskabina dvyliktai. Ir niekas neprieštaruoja, ir nė minties niekam nekyla, nes kai himnas giedamas savo Tvėrėjui, nedera elgtis kitaip, o kaip turi būti ir privoloma.

Tokiom retom valandom, Jos įpareigoja, jos sukaupia, jos išlaisvina individą iš jo geležinės rutinos pančią ir leidžia pasijusti nors trumpam tuo, kuo jis tikrumoje yra -- ne vien duonos ir pasismaginimų ieškojimų nusialinės padarinys. Juk atpildui ir paskatinimui už visą begalinį skurdą ir nepriteklus būvo kažkada pažadėta ir pažadėta

nedviprasmiškai, bet rimtai ir užtikrintai -- Gėriu ir Grožiu. Labai anksti žmogui prisireikė dailininko, tuo žodžiu jokių būdu tiksliai neįmanomos apibrėžti asmenybės. Jo jau reikėjo tad, kai rezidencija buvo kalvų urvas ir dabartinio techniškai tobulo "Cadillac" ratus bandė apdoroti akmeniniu kirviu. Ratai tebeturėjo kvadratinę lygtį, rato dar nebuvo žmogaus apyvokioje, rato dar tebeieškojo, o tačiau Altamiroso olių piešiniai mums sako, kad ir tada kažko trūko žmogui ir jis nerimo. Net neturėdamas skalbimo ir džiovinimo mašinos. Net televizijos.

Ar jums nebuvo kada taip viename saulėlydyje, kad jūsų sienoje staiga visko perdaug? Ir jus semia neatlaidžiai įsisiūbavusi jausmų banga? Ar jūs tada nesaikėte, kad reikia dailininko, arba jūs pats nenorėjote tapti dailininku, nes tuo akimirksniu jūs beveik jautėtės visus dailininkui reikalingus privolumus turį, kad vienas, kas paprastais pojūčiais nebeišreiškia, turi būti išreikšta kokių nors, nors jums visai neaiškiu būdu? Ar jūs nenorėjote išreikšti? Ar jūs nenorė-

jote patsai būti tuo "išreiškėju"? Juk ir suprantama -- visą tai, ką jūs matėte ir ką jautėte, negali numirti, o turi būti pasakyta kaip nors. Tai negali numirti ir turi gyventi net ir po jūsų fizinės mirties.

Dailininko ir poeto vardo šaukiamasi savo netikrumo valandoje. Ir į mažiausiai žinomus vardus, baisiai nuotaikai įteisinti. Aiman, kad aš būčiau dailininkas! Arba, kad aš būčiau poetas! Gal man pavyktų atverti užkalta dainų skyrnelę!

Vienok -- tai tikrovė ir jos neapartas vardas -- menas.

Atlaužti tai, kas neatlaužiama plika ranka, o pasitelkiant laužtuvą arba dar aštresnį įnagį kietai medžiagai apdoroti ir prieiti prie savo surizgimo pradžios. Kad iš jos išsiveržtų spindulys, užslėgtas ir pakastas rūpestingų amžių ir kasdienybės.

Galima visiškai nieko neišmąstyti apie meną, ir tada mes paliksime teistis, sakdami savo apgynimui, kad visatos keliai perdideli ir neapmatuojami, tačiau, nejausti žingsnio į šalį -- yra nusikaltimas ir nekam kitam, o savo Dievui, kurs tavo vargo praskaidrinimui leido gėlei įsispaupti tarp akmens ir menkai vandenų sraigei išsiauginti nuostabią perlinę kriauklę.

Ir uolos žydi ir dykumos suklesti oazėmis, skaidriais šalutiniais ir grakščiomis datulių palmėmis -- vienintele priebėga ištroškusiam ir pavargusiam. Ir čia suprantamas ir pateisinamas atsargumas, kad tai neilgtų tik miržas -- išalsintos ir pertemptos vaizduotės padarinys. Visą laiką viliantis ir visad nusiviliantis, belikus ištiesti ranką palietimui. Menas, tačiau ne "Fata Morgana", jis neatsitraukia tiek pat žingsnių, kiek į ją priartėjai, kad jos nepalies-tumėi. Dargi priešingai -- jis išeina pasitikti ir išskleidžia rankas.

Šiuo atveju, kalbant apie grafiką, norisi stabtelėti, kad ji tokia pat sena kaip ir pirmųjų žmogaus ieškojimas kuom nors išsiskirti. Akmuo, varis ir nulygintas medis -- mažiausiai išsišakojimų teikiančios medžiagos, turėjo atstoti spalvą ir dažą meisteriui, pasiėmusiam atvaizduoti viską, ką galima labai ribotoje apimtyje. Bet jis labai norėjo ir jo laimėjimai nustebino. Užgniauzęs ugnį saulėje ir mėlyno audros debesio fone susiformavusi vaivorykštės spektrą, nubraukęs lapelius nuo beprotiško aguonos žydėjimo sunkiai apvaldomose vasaros rankose. Vien juodu šešėliu ir išplitusia lyguma mėnesienoje, atsiėkė to paties ir kartais daugiau.

Tai nelyginant milžiniško, traškančio laužo ugnis sniegu apvers-toje aikštėje, kur juodi medžių kamienai artėja į tave, kaip svetimos kariaunos gretos, o laužas pleška ir svaido plėnis galingais spiečiais, ir verčiasi laukinių dūmų sriautu viršom miško. Tada plėnys krinta atgalios į sniegą baltame fone išdegamos juodais raštais.

Jono Gutenbergo pritaikytos knygų spausdinimo staklės, grafikui atvėrė visiškai neišsivaizduotus plotus. Juos pirmiausiai, ir plačia skale, išnaudojo ar ne Albrechtas Duereris. Ir tada gilia vaga ir plačia pradalge knygos puslapiuose įsirėžė grafiko skaptas ir jo plieninė plunksna.

Jeigu leistume, nusikeltų viena pakopa žemiau ir pabaigos apie neaiškius menus, išliečiau lašą sentimentų gyvam, tikram žmogui, šiuo atveju savo bičiuliui, su kuriuom, vieną nūtrią pokario dieną ieškojome prieglobsčio ir priebėgos savo įsmilkusiems kaulams. Mes grįžome iš belaisvės ir niekas nenorėjo mūsų priimti. Ir buvo suprantama, ir mes iš to nedarėme jokios tragedijos. Juk stovyklose gyveno ir tarpo dori ir pilnuose sąstatuose savo noru iš savo krašto pasitraukę piliečiai. Su žmonom, su vaikais, su vežimais, kinkytais porinių arklių. Su lašinių atsarga ketveriems metams, su viskuom, kuom galima atvažiuoti ir sugrįžti. Jų arkliai ganėsi vokiškose ganyklose, gaudami atitinkamą avių normą, kad būtų patvarūs grįžimui atgal. Kur? Nugai, į Lietuvą. Argi tu, kvaili, nežinai? Mes be-

veik ir nežinojome, kad taip greitai bus pradėta važiuoti atgalios. Tiek tiek, kad jokia taurių tautiečių dominuojama stovykla nenorėjo įsileisti paleistų iš belaisvės. Ir kodėl jie turėjo įsileisti? Jie tvėrė savo pasaulį, ir griežtai ribojosi nuo uniformų likučiais ir skudurais apsidangusčių vaikų. Kurių juk nemėgo juos globojusi motulė UNRRA. Negali prieš tokią geradėją putotis! Mes buvome kolaborantai, mes kariavome prieš sąjungininkus, mes šaudėm iš vokiškų flakų lygiai į rusiškas, lygiai į amerikietiškas skraidymo mašinas, kurios be jokio skrupulo mus lygino su žeme, mes darėme viską, kas nepatogu patogiai apsigyvenusiems tautiečiams stovyklose, su pačiom, su vaikais su poriniais vežimais ir arkliais.

Kažkodėl man liūdna, bičiuli Algirdai, ir aš manau, kad mus bus palietusi nedalinga ranka jau pačioje skysčiausioje kūdikystėje. Gal mus vyščiųjų laumės nebus buvusios taip dosnios ir šypsnių nusiteikusios, ir tarp savo pirštų, vietoje perlo, spaudė kietą akmenėlį? Bet gal tai mūsų generacijos dalia ir dėl jos mes negalime purkštauti?

Pagaliau, įsikišus svetimiems, mums buvo suteikta pastogė tarp savųjų, nors savieji to svetimųjų įžulumo mums niekad neatleido. Mane įspraudė Dieburgo, bičiuli Algirdai Hanau stovyklon.

Neilgai trukus, Algirdas su draugais organizavo "Atžalyną". Jauniems, grįžusiems iš belaisvės, su tauriais tautiečiais patriotais didelės kalbos ir nebuvo. O vienok jie gėdė pramogų, būdami sotūs, ir jų vaikai augo. Vaikams reikėjo ko nors, ko jų tėvai net nepripažino.

Metais vėliau bičiulį Algirdą išleidau į Freiburgą, kurį patys pasiekiau vėlei, lygiai po metų. Ten buvo dirbama kietai ir atstangiai ir buvo jaučiami darbo rezultatai. Ten dūsavo Foenas, Rheino slėniu atkiles iš pietų, ir Wohnhaldėje nuolat barėsi ir trukšmavo barzdotas ir ilgaplaukis lietuviškas jaunimas. Atklydęs iš Darbėnų, iš Kauno... Duonos, apie kurią sapnavome nesibaigiančius sapnus, mums nebetruko. Čia duona nebuvo įsivaizduojama be vyno. Mes gėrėme vyną, žalią Rheino vyną ir dainavome...

-- Tolima laimė vilioja...

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ! KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAZNIAU, NES IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

NAMŲ IR GĖLIŲ PARODOJE CLEVELANDE MATYSITE KĄ REIŠKIA NAMAI APSKRITIME

XXI amžiaus "namas apskrityje" sudaro parodos ašį. Namų ir gėlių aproda, kuri vyks Clevelande nuo vasario 29 iki kovo 8 d. Public Auditorium patalpose, iškilniausioje vietoje stato naują, žavingą namo projektą, paruoštą jauno Ohio architektų Fred S. Toguchi. Tai naujas architektūros kelias iš automatinio mygtukų namo į grožio ir estetikos aplinką, kurioje šeima gali jaustis turinti netikėtą ir patogumų, bet ir privatumą, saugumą ir priklausomą rimtį.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybėlės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

ŠIAIS METAIS VISIŠKAI NAUJA IR SKIRTINGAI!

Ferris gėlių ratas
Namas apskrityje
16 puikių gėlynų
Pasakų krašto butas
Projektuotojo sapnų kambariai
... ir per 250 namų ir sodų paroda

TAUPYKITE
ĮSIGYDAMI BILIETUS IŠ ANKSTO!

Dabar gaunami po 75 centus visose gėlių krautuvėse, Ohio sodų klubuose, Sears, Greyhound autobusų stotyse, bilietų parduotuvėse mieste: Burrows ir Richmond Bros. krautuvėse bei kitose vietose iki vasario 25 d.

Vasario 29 iki kovo 8 d. Public Hall

Pleasure time...every time...enjoy a STROH'S
Taste what fire-brewing does for beer flavor!
It makes Stroh's lighter, smoother...refreshing as a welcoming smile. Have a Stroh's, America's only fire-brewed beer.

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

PREMIUM QUALITY ALWAYS...POPULAR PRICES EVERYWHERE!

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* VASARIO 15 D. Šeštadienio vakare, įvyksta A.L. Tautinės Sąjungos 12-to skyriaus tradicinis metinis narių ir artimųjų vieningų susirinkimas, prisiminti Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 46-tą sukaktį.

Svečiai prašomi rinktis į Čiurlionio Ansamblio namus 7 valandą. Po trumpos programos bus užkandžiai ir draugiškas pasišonėjimas.

Kviečia valdyba

* DAILININKAS KAZIMIERAS ŽOROMSKIS atvyksta į Clevelandą, kur kovo 1 d., Čiurlionio Ansamblio namuose, įvyks jo kūrinių paroda.

* GROTO CIRKO vadovybė džiaugėsi galėsianti Clevelando visuomenei pristatyti geriausią pasaulyje tigrų tramdytoją, gražią blondinę, Evelyn Curry. Tačiau jai staiga susirgus, į programą turėjo būti įtrauktas kitas žvėrių tramdytojas, jaunas europietis treneris Jon Zerbini, savo grupėje turįs lūpų ir tigrų. Tai nei kiek nesumažino atrakcijos, kuria žavis gausis cirko lankytojai.

Grotto cirkas savo spektaklius Clevelande pradeda vasario 13 d., Public Hall patalpose.

Parduodamas namas
2 šeimų, 5-5, East Clevelande. Parduoda savininkas. 17,800 dol. Tel. MU 1-2015 (16-18)

Čiurlionio Ansamblio baliuje šokėjų poros laimėjusios premijas už gražiausiai išpildytą valso šokį. Nuotraukoje iš kairės: Nijolė ir dr. inž. Romas Kašubai, laimėję II vietą, ir Gailė Mariūnaitė ir Edmundas Valdukaitis, laimėję I vietą.

J. Garlos nuotrauka

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus atstovai pas Clevelando burmistrą Ralph S. Locher, kuris Vasario 16 proga pasirašė deklaraciją. Iš kairės: adv. J. Smetona, Clevelando burmistras Ralph S. Locher, I. Stasaitė ir pirm. K. Žiedonis. Vasario 16 minėjimas Clevelande įvyks šį sekmadienį, vasario 16 d. 4 v. p.p. Šv. Jurgio parapijos salėje, dalyvaujant Lietuvos pasiuntinybės Washingtono patarėjui dr. S.A. Bačkuiui ir Kongreso atstovui Robert Taft, jr. Meninę programą išpildys Čiurlionio ansamblis.

J. Garlos nuotrauka

ŠILTAS ČIURLIONIEČIŲ RYŠYS SU VISUOMENE

Vasario 8 d. įvykęs LTM Čiurlionio Ansamblio koncertas - balius, virtęs tradiciniu šio meno kolektyvo ryšio su visuomene tamprumo ženklu, sutraukė šv. Jurgio parapijos salėn tiek žmonių, kiek joje tegali tilpti. Toks visuomenės atsiliepiamas rodo, kad ansamblis yra užsitarnavęs visuomenės prielankumą, kurį galima užsitarnauti tik neabejotinai

našia ir pozityvia veikla ir savo misijos įsisamoningimu.

Lietuviškos kultūros, o šiuo atveju dainos, puoselėjimui ir reprezentacijai neužtenka vien tik mėgėjiško pasišventimo, bet tam reikia ir tinkamų medžiaginių sąlygų. Čiurlionio ansamblis ir bando tas sąlygas užsitikrinti ne įkyriu, bet patraukliu būdu. O paramos jie verti, nes savo žanru, savo pajėgumu, savo pasišventimu jie gaivina ne tik lietuvių širdis, bet puikiai pristato lietuviškos dainos ir muzikos kultūrą amerikoniškai visuomenei. Reikia tikėtis, kad viso ansamblio sąstato įdėtas darbas ir viltys į šį koncertą - balių bus pasitelsinę.

To vakaro koncertinė dalis buvo pritaikyta balius nuotakoms. Parinkta operėčių ir populiarių operų ištraukos ir arijos, kuriose maestro Alfonso Mukulskio vadovaujamas ansamblis, pagal aplinkos sąlygas, sugebėjo dar kartą parodyti ne tik savo balsinės medžiagos turčius, bet ir pasigėrėtiną iki detalių muzikalumą. Matadorų choras Verdi Traviatoje ir Čigonų choras to paties autoriaus Trubadūruose praskambėjo tose operos chorų aukštumose, kurių pasiekti gali tik tinkamus talentus ir vadovybę turį choral.

Solo partijose labai gražiai užsirekomendavo Irena Grigaliūnaitė. Gailla, kad ji taip retai ir tik proginiiai tesireiškia viešumai. Tai tikrai talentinga ir daug žadanti ansamblio pajėga. Vladas Plečkaitis, ansamblio valdybos pirmininkas, simpatyngai pasirodė su St. Šimkaus daina, "Baltos gėlės", kuri vis dar atrodo, tebėra Juozo Stempužio "nuosavybė".

Duetą iš St. Šimkaus operetės Čigonai patiekė I. Grigaliūnaitė su Vl. Plečkaičiu, o Verdi Traviatos duetą "Pakelkime taurę" išpildė I. Grigaliūnaitė su ansamblio veteranu Antanu Kavaliūnu.

Tiek ansamblis, tiek solistai

Kas atsako ir kaip atsako?

KOMUNISTINĖ MELO PROPAGANDA

The Plain Dealer, Clevelando dienraštis, vasario 10 d. laidoje pirmame puslapyje įsidėjo Clevelande gyvenančio lietuvių Juozo Guobio nuotrauką ir ilgesnį straipsnį apie komunistinės propagandos pastangas atremti žinias dėl religijos persekiojimų Sov. Sąjungoje.

Juozui Guobiui neva susirūpinus savo brolio, Kamajų klebono likimu, The Plain Dealer redakcija bandė išgauti žinių ir informacijų. Jas ir gavo per Sovietų S-gos Ambasadą Washingtono, kuri perdavė sovietinės spaudos agentūros Novosti informaciją apie "religijos laisvę" Sov. S-goje, cituojant konstitucijos straipsnius ir "faktus" apie religinę praktiką, vykdomą ne tik visoje Sov. S-goje, bet ir Kamajuose. Tą proga toje informacijoje telpa ir Kamajų klebono Guobio pareiškimas, kad jo parapijoje niekas ne-

buvo paprašyti pakartojimų, publikai labai šiltai priėmus jų pasirodymą.

Koncertui akompanavo chormeisteris Rytas Babickas, sugebėjęs iš seno pianino išgauti tai, ką gali gebėti tik gerai su chorą susigyvenęs akompaniatorius.

Laimėjimų, valso konkurso, šokių ir bendrų vaišių atmosferoje nejučiom atėjo laikas skirstytis.

Malonu šeiminiškams ir svečiams, kai skirstomasi nenoromis ir ilgai paliekančiais išpildžiais. (j.pm.)

APAČIOJE: Čiurlionio Ansamblis su dirigentu A. Mikulskiu, akompaniatoriu R. Babicku, solistais A. Kavaliūnu ir I. Grigaliūnaitė, išpildžiusiais balius programą.

J. Garlos nuotrauka

kludąs 3000 parapijonių atlikti jų religines pareigas, o prieš 3 metus jų aukomis buvo net atremti montuota bažnyčia.

Novosti komentatorius Vodim Ardatovsky savo straipsnyje toliau įrodinėja, kad Sov. S-gos žmonių privačiame gyvenime religija nevaudina jokio vaidmens ir kad ateizmas esąs ofensyvoje, atsižvelgiant į sputnikų ir elektronikos amžiaus reikalavimus, nors religija ir nesanti persekiojama priverstina akcija.

Tą proga JAV vyriausybės šaltiniai laikraštį P. Dealer informavę, kad Novosti agentūra, įsteigta prieš 3 metus, kaip tik užsiimanti kaltinimų ir faktų apie sovietinį gyvenimą išskaiptymu. Nežiūrint į Novosti nurodytus "faktus" apie Kamajų parapiją, visi kiti faktai aiškiai rodo, kad kova su religija įgauna kas kart aštresnes formas, Kremliaus paskelbus negailestingą kovą su religija sovietijoje.

Įdomu, ką tokia Novosti agentūra turėtų atsakyti į Plain Dealer tos pačios laidos paskelbtas žinias, kad į Vakarus pabėgo viena Rytų Vokietijos sportininkė, dalyvavusi Insbruko olimpiadoje, o su ja dar ir būsyturistų iš Vengrijos ir Čekoslovakijos.

Atrodo, kad gera proga bus pasinaudojęs ir soviet. delegacijos nusiginklavimo konferencijoje narys Juri Nossenko, dingęs iš delegacijos būstinės. Jo pabėgimas sukėlė ypatingą susirūpinimą Carapino delegacijai, kadangi Nossenko turėjęs priešinimą prie slaptybų dokumentų.

Tai vis įvykiai, kuriems "išaiškinti" ir Vak. spaudą "informuoti" ir buvo įsteigta Novosti agentūra.

J. P. MULL-MULIOLIS
REALTOR

Sv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 3 mieg., 1½ vonios, gazo-karšto vandens šildymas. Sklypas 40 x 175. \$11,300.

3 kamb., vonia žemai, 3 kamb., vonia aukštai. Atskiri jėjimai. Puikus rūsys. Gerame stovyje. \$11,600.

2 šeimų 5-5, 1½ garažo. \$10,700.

2 šeimų 5-5, garažas. \$9,800.

1 šeimos, visi 6 kamb. žemai. \$9,500.

Investavimui

4 šeimų, pajamos \$260 mėn. \$18,000.

6 šeimų mūrinis. Kaina \$27,500.

7 butai, garažai, \$27,900.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė ir John Lorenz
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

St. Joseph beriučių gimnazijoje, Lake Shore Blvd., vasario 9 d. vyko operetės Fiorello spektaklis, kuriame gražiai pasireiškė vienoje iš pagrindinių rolų Virginija Eimutytė. Operetės chore iš lietuvių dalyvavo Irena Žalnieraitytė, Vitolis Skrinska ir Paulius Špokas. Orkestre grojo Morkus Shimelonis.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* PROF. MATAS KRIKŠČIŪNAS mirė Chicagoje sulaukęs 78 metų amžiaus. Gyvenimą paskyręs pedagoginiam darbui, savo mokslinių ir visuomeninių pareigų nemetė ir tremtyje, senatvės sulaukus. Aktyviai reiškėsi kultūrinėse organizacijose ir bendradarbiavo Lietuvių Enciklopedijoje.

PHILADELPHIA

* IŠKILMINGOS PAMALDOS Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga įvyks Šv. Andriejaus bažnyčioje vasario 16 d. 10 val. 30 min. Šeštadieninės Mokyklos mokiniai pamaldose dalyvaus organizuotai. Maloniai kviečiamos ir kitos jaunimo organizacijos su savo vėliavomis: ateitininkai, neolituonai ir vyčiai, o taip pat ir visi Philadelphiajos ir apylinkių lietuviai.

CHICAGO

NAUJA ALT S-GOS SKYRIAUS VALDYBA

Neseniai įvykusiame ALT S-gos Chicago skyriaus susirinkime išrinkta nauja valdyba, sausio mėn. 17 d. posėdyje pasiskirstė pareigos: pirmininku Ant. Kalvaitis, vicepirm. St. Šiaučiūnas, sekretorium J. Jakubonis, išdėtininku St. Virpša ir organizacinių reikalų narys K. Ramanauskas.

Posėdyje buvo aptarti naujos valdybos ateities veikimo metodai ir nutarta kovo mėn. 7 d. organizuoti prezidento A. Smetonos 20-ties metų mirties sukakties minėjimą - akademiją.

* CLEVELANDO VYRŲ OKTETO koncerto programoje girs

New Yorke vykstant Pasaulinei Mugei Lietuvių Dienoje su tautiniais šokiais pasirodys mūsų tautinių šokių grupės. Rytų pakraščio dviejų žymesniųjų grupių vadovės O. Ivaškienė, iš Bostono, ir J. Matulaitienė, iš New Yorko, buvo susitikusios aptarti programą. Vyt. Maželio nuotrauka

dėsimi lietuvių liaudies dainas "Balnok, Tėveli", "Ei Griežle, Griežliuke", "O ko Jūs liūdit?" Lietuvos kariūnų dainą, lijos dainą iš filmo "Never on Sunday", "Granada", iš operetės "Student Prince" dainą "Gerkl!", B. Dvariono "Žvaigždutė" ir daug kitų linksmy dainų. Koncertas rengiamas Santaros-Sviesos įvyksta vasario 22 d. Jaunimo Centre.

KUR IR KADA UŽPILDYTI INCOME TAX PAREIŠKIMUS

Mečys Šimkus, teisininkas ir buvęs notaras, jau antrą dešimtmetį Chicagoje besiverčias real estate biznyje, šiuo metu, kaip ir kasmet, patarnauja savo klientams, tvarkingai ir reikiamai užpildydamas jų income tax pranešimus. Mečio Šimkaus įstaiga: 4259 So. Maplewood Ave., tel. CL 4-7450.

* ANTANAS VAITKUS, prityręs mokesčių srityje ir eilę me-

tų pildęs mokesčių (income tax) blankus, šiais metais taip pat patarnauja lietuviams tos srities patarimais ir blankų pildymu. Jo adresas: 5621 So. Hermitage A ve., Chicago 36, Ill. Tel. PR 8-9077.

NEWARK

* LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES MINĖJIMAS įvyks sekmadienį vasario 16 d. Mišios už kenčiančią Lietuvą 10:30 v. Minėjimas Lietuvių Šv. Jurgio Džos salėje, 180 New York Ave., Newark 3 val. p.p. Kalbės Lietuvos konsulas Vytautas Stašinskas ir Jonas Valaitis. Yra pakviesti ir laukiami kalbėti žymūs amerikiečiai politikai iš Washingtono, D.C. Dalyvaus ir kalbės Councilman P. H. Gordon ir Newarko burmistro atstovas, Ant City Hall bus iškelta Lietuvos vėliava ir didelė iškaba su užrašu: 46-th Anniversary of Li-

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS NEW YORKE

įvyks 1964 m. vasario 16 d. 4 val. p.p.

WEBSTER HALL, 119 East 11 St. Manhattan, NYC

PROGRAMOJE:

KALBĖS: Valstybės Departamento pasekretorius M. Williams ir ALB Tarybos narys dr. B. Matulionis.

MENINĖ DALIS:

Operos solistė Prudencija Bičkienė, Operetės Choras, vad. M. Cibo, Akomponuos pianistė A. Kepalaitė, Tautinių šokių grupė, vad. J. Matulaitienės. Akordeonu gros muz. V. Strolia

NEW YORKE PLAČIOJI VISUOMENĖ KVIEČIAMA GAUSIAI ATSLANKYTI.

Įėjimas 2 dol. asmeniui, 1 dol. studentams

Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyrius

Rezoliucijoms Remti Komiteto pirm. L. Valiukas (dešinėje) aptaria rezoliucijų pravedimo reikalus su estų vadovais, esančiais komiteto vadovybėje. Nuotraukoje iš kairės: Bernard Nurmsen, Arne Kalm, Udo Palm ir L. Valiukas. L. Kančausko nuotrauka

thuanian Independence, New Jersey gubernatorius ir Newarko miesto burmistras parašė ir minėjime bus perskaitytos jų proklamacijos.

Meninę programą išpildys "Rytos" Ansambliis su dirig. Algirdu Kačanausku. Lietuviai Veteranai ir moterys padėjėjos šneš ir pagerbs vėliavas, lėjimas nemo-kamas. Minėjimą rengia ir visus kviečia New Jersey Lietuvių Taryba

NEW YORK

VASARIO 16 MINĖJIMAS NEW YORKE

Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo minėjimas organizuojamas Amerikos Liet. Tarybos New Yorko skyriaus įvyks vasario mėn. 16 d., 4 val. popietį Webster Hall, 119 East 11 St., Manhatane.

Kalbės valstybės departamento pasekretorius M. Williams ir dr. B. Matulionis, ALB Tarybos narys.

Meninę programą išpildys operos sol. P. Bičkienė iš Chicago, Operetės choras vad. M. Cibo, Pianistė Aldona Kepalaitė akompanuos solistei ir chorui. J. Matulaitienės šokėjų grupė atliks tautinius šokius palydint akordeonu muz. Vyt. Strolia.

Tikimasi, kad New Yorko visuomenė gausiai atsilankys minėjime paremdama savo duosnia auksa Lietuvos laisvinimo darbą. (mv)

NEOLITUONAI RUOŠIA VASARIO 16 MINĖJIMĄ

L.S.T. Korp! Neo - Lithuania New Yorke vasario 14 d. penktadienį, 8 val. vak. ruošia Vasario 16 d. minėjimą. Minėjimas įvyks International Hotel prie J.F. Kennedy aerodromo. Visi korporantai prašomi dalyvauti su šeimomis ir draugais.

International Hotel pasiekiamas važiuojant Van Wyck Expressway į J.F. Kennedy aerodromo pusę. Pravažiavus išėjimus į Belt Parkway ir Sunrize Highway, viešbutis yra dešinėje. Važiuojant požeminiu traukiniu

imti IND liniją, "E" arba "F" traukinį iki Kew Gardens stoties, iš ten Q-10 autobusu iki International Hotel.

* ALGIMANTO KEZIO, S.J., vieno iškiliausių lietuvių fotografų foto kūrinių parodą rengia New Yorko Lietuvių Bendruomenė, kovo 14-15 dienomis Apriškimo parapijos salėje, Brooklyne.

* NEW YORKE VYRŲ OKTETAS šomis dienomis išleidžia savo pirmąją plokštelę. Didžiųjų plokštelių dainų sudaro lietuvių kompozitorių kūrinių. Plokštelės meninį apipavidalinimą tvarko dail. Gediminas Liaukus.

HARTFORD

* ROMAS KEZYS pasakys pagrindinę kalbą Hartfordo Lietuvių organizacijų rengiamame Nepriklausomybės šventės minėjime vasario 16 d.

SAN FRANCISCO

VASARIO 16 ŠVENTĖ

LB San Francisco apylinkė rengia Vasario 16 Dienos minėjimą vasario 16 d. 4 val. p.p. St. John's High School auditorijoje, 4056 Mission St., San Francisco.

Po minėjimo bus valdybos rinkimai ir vaišės. Visi apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti.

DIRVOS REDAKCIJA praneša, kad K.D.B. straipsnis "Pastorius ir protestantizmas" negali būti panaudotas, redakcijai nežinant autoriaus tikrosios pavardės.

Pats skaityk ir kitus ragink prenumeruoti DIRVĄ

ALDONA KEPALAITE pianist

SATURDAY, MARCH 7, 1964 at 5:15/TOWN HALL

Pianistė ALDONA KEPALAITE ruošiasi koncertui, kuris įvyks kovo 7 d. (šeštadienį) 5,15 val. vak. Town Hall, New Yorke. Programoje Mendelsohno, Schuberto, Jack Beeson ir Chopino kūrinių.

Bilietus į koncertą jau galima iš anksto įsigyti Town Hall kasoje. New York Times, Musical America, Music ir kt. laikraščiai ir muzikos žurnalai Aldoną Kepalaitę labai gražiai įvertino po jos koncerto Carnegie salėje dar 1962 metais. Tai didelę pažangą daranti pianistė, kurios artėjančiu koncertu rimtai susidomėti privalėtų visa New Yorko lietuvių visuomenė.

Pranešame giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems, kad mūsų mylimas vyras, tėvas, uošvis ir senelis

STASYS LESKAITIS - IVOŠIŠKIS

nelauktai mirė 1964 m. vasario 10 d. New Yorke. Pašarvotas J. Garlos laidotuvių namuose Brooklyne, N.Y. Bus laidojamas penktadienį, vasario 14 d. Cypress Hills kapinėse, Queens.

Liūdesyje lieka:

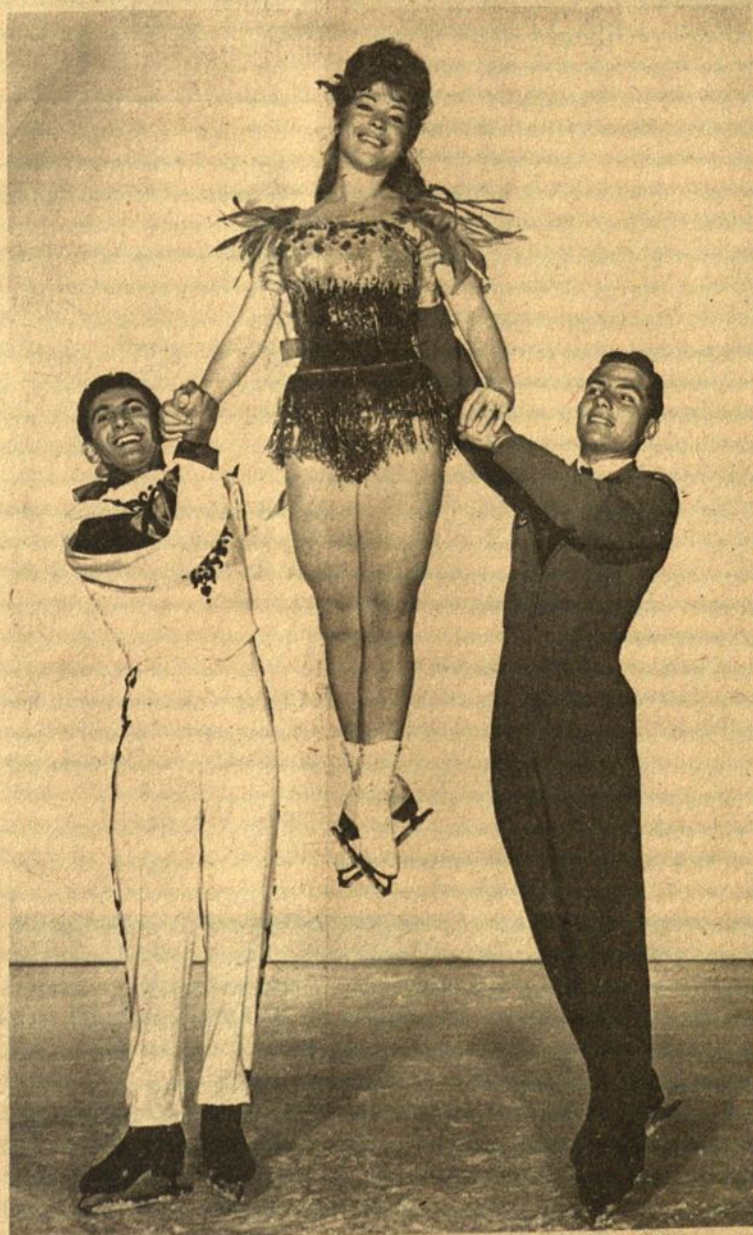
Žmona Vincė Leskaitienė-Jonuškaite, duktė Danutė Stasienė su vyru ir vaikais, Giedrė Zauniūtė, Saulius Zaunius.

Mūsų Brangiam Prieteliui

STASIUI LESKAIČIUI - IVOŠIŠKIUI

mirus, Ponią Vincę Leskaitienę-Jonuškaite ir šeimą giliai užjaučia ir drauge liūdi

Aldona ir Stepas Mackevičiai

Ice Follies Clevelando Arenoje nuo vasario 28 d. iki kovo 8 d. pristato žymiausius dailiojo žiuožimo čempionus iš JAV, Kanados, Vokietijos ir Vengrijos.

Buv. pasaulio čempionas Donald Jackson iš Ontario jau antrą kartą dalyvauja šiuose spektakliuose.

Žavinga Ana Bauer, daugartinė Vokietijos dail. žiuožimo čempionė, vengrų Istvan Szenes, JAV čempionas Richard Dwyer ir puikioji Dorothy Ann Welton -- pastatymo žvaigždės.

150 artistų sąstata rasite dar visą eilę iškilių vardų. Puikus pastatymas, žavūs kostiumai, juokas, tempas ir įtampa. Vakaraus spektakliai prasidės 8:30 val. Šeštadieniais trys spektakliai 1, 5 ir 9 val., gi sekmadieniais du -- 2 ir 6 val.

Bilietų kainos \$4, \$3,50, \$3,00, \$2,50 ir \$2,00. Visos vietos rezervuotos.